

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 18
May- Gegužė 4, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

**- Iš esmės nėra jokios gali-
mybės, kad Europos Sąjunga
pakeis savo požiūrį dėl Ignali-
nos atominės elektrinės uždary-
mo ir net Rusijos nuomonė, jog
jėgainė gali dirbti dar mažiausiai
20 metų, ES pozicijos nesu-
švelnins, balandžio 27 d. teigia
tarptautinis finansų dienraštis
"Financial Times". "Lietuva
rengiasi narystei Europos Sąjun-
goje: Černobylio tipo reaktori-
us turi būti uždarytas, sako
ES...Bet kada? Milžiniška so-
vietmečiu statyta atominė jė-
gainė yra sąlyga siekiant nar-
ystės ES, tuo tarpu rusai ir kai
kurie lietuviai nori ir toliau ga-
minti pigią elektros energiją", -
teigiama dienraštyje. Prieš 15
metų įvykusį avariją Černoby-
lyje sužlugdė bet koki Vakarų
pasitikėjimą sovietų statybos
atominį jėgainių saugumu.
Netgi paskutinis sovietų režimo
prezidentas Michail Gorbachiov,
sustabdžius trečiojo bloko sta-
tybą Ignalinoje, pripažino, jog
RBMK modelio reaktoriai turi
trūkumų. Du IAE 1300 mW ga-
lingumo reaktoriai patenkina
daugiau nei 80 proc. elektros
poreikio šalyje ir taip pat gami-
na elektros perteklių, kuris ga-
lėtų būti eksportuojamas. "Nors
Ignalinos jėgainė dirbo norma-
liai tik su keliais nedideliais per-
trūkiais, ji niekada neįvykdė jai
numatytos užduoties - jėgainė
turėjo tiekti pigią elektrą Balti-
jos šalyse, Kaliningrade ir Bal-
tarusijoje veikusiai sovietmečio
pramonei", - rašo "Financial
Times". ES finansuotoje studij-
oje Prancūzijos, Vokietijos ir
Skandinavijos ekspertai teigia,
kad abiejų IAE blokų uždaryma-
s gali kainuoti apie 900 mln.
dolerių, tuo tarpu Lietuvos eks-
pertai teigia, kad kartu su radio-
aktyviųjų atliekų "laidojimu" kas-
tai per 40 metų gali siekti 2,3
mlrd. dolerių. Be to, dienraštis
pabrėžia, kol kas nėra tiksliai
apibrėžiama, kur ir kaip bus
laikomos radiokatyviosios atlie-
kos. Pasak "Financial Times"
apžvalgos, Rusija nepirtaria ES
skatinimui uždaryti Ignalinos
jėgainę ir siūlosi supirkti elek-
tros energijos perteklių kainą,
susieta su Rusijoje galiojančia
žema, ekonomiškai nepagrįsta
kaina. "Rusija mano, kad Ignali-
nos, kaip pigios elektros ener-
gijos šaltinio, kuris gali poten-
cialiai dirbti dar 20 metų,
uždarymas būtų kvailystė", - tei-
gia užsienio spauda. IAE gene-
ralinis direktorius Viktoras
Ževaldinas tvirtina, kad jėgainės
uždarymas gali trukti gerokai
ilgiau nei kai kurie mano. Anot
jo, ES turėtų pritarti, jog turėtų
būti pastatyta nauja, pagal vaka-
rietišką modelį, atominė jė-
gainė, kuri galėtų tiekti pigią
energiją Baltijos regionui.
"1000 mW vakarietiško tipo jė-
gainės statyba Vakarų Europoje
kainuotų apie 1,2 mlrd. dolerių,
tačiau tokio pat tipo jėgainė čia,
Lietuvoje, kur jau yra infrastruktū-
ra ir kompetentingų specia-
listų, kainuotų apie 800 mln.
dolerių", - rašo dienraštis. Lietu-
va yra įsipareigojusi pirmąjį
IAE bloką uždaryti iki 2005
metų, o dėl antrojo bloko už-
darymo apsispręsti 2004 m.**

BALTIJOS ŠALIŲ NARYSTĖ NATO KOL KAS MAŽAI TIKĖTINA

Balandžio 30 d. Vakarų spauda rašo apie Busho valdžios šimtadienį, Amerikos ir Europos įsipareigojimus bei liūdnas Baltijos šalių narystės NATO perspektyvas.

Vakarų spauda aptaria Ameri-
kos prezidento George Bush
valdžios šimtadienį. Dienraščio
"International Herald Tribune"
apžvalgininkas Jim Hoagland
rašo, kad didžiausias išpuolis,
kurį Bush paliko per šimtą va-
dovavimo dienų - kietakak-
tiškumas.

Jis uždavė naują Amerikos
bendravimo su "milžiniais", tai
yra Rusija, Kinija bei didžiai-
siais Amerikos sąjungininkais,
toną. Ir, reikia pripažinti, kad
jam tai neblogai sekasi, bet di-
džiausias "blynas" dar priešaky.

G. Bush daug laiko skyrė
Amerikos branduolinės nuosta-
tos peržiūrai ir pranešimui, kad
Amerika per pusmetį pasitrauks
iš 1972 m. Antibalistinių raketų
sutarties. Pasak Hougland'o, per
šimtadienį atsiskleidė kampuo-
tas ir skubotas prezidento ir jo
komandos stilius, bet jie tiesiai
šviesiai parodė savo nuostata
pokyčiams. Patinka, tai ar ne,
bet tai nemažas pasiekimas.

Dienraščio "Washington
Post" vedamajame rašoma, kad
Bush'o administracija per šim-
tadienį pademonstravo, jog
Amerikos ir Europos santykių
klausimai buvo ir lieka atviri,
kaip per visą laikotarpį nuo
Antrojo pasaulinio karo.

Amerika nesutaria su sąjun-
gininkėmis Europoje keliais
klausimais - nuo priešraketinės
gynybos iki pasaulinio atšilimo.
Argumentai tokie skirtingi, kad
abi pusės jau ėmė svarstyti, ar
tie skirtumai dar labiau negilė-

ja.

Pagrindinis netikrumo var-
diklis - kiek Amerika yra įsipar-
eigojusi Europai? Atsakymas,
atrodo, turėtų būti paprastas, bet
taip toli gražu nėra. Sunykus ta-
rybinei grėsmei, Amerikos pa-
rama Vakarų Europos gynybai
nebereikalinga. Kai kas Wa-
shingtone jau klausia, ar Ameri-
ka išvis turi kokių nors saugu-
mo interesų Vidurio ir Rytų Eu-
ropoje.

Bet pasak "Washington Post"
Amerikos ir Europos įsi-
pareigojimai lieka labai svar-
būs ir Amerikos interesams, ir
pasaulio stabilumui. Stiprinda-
ma karinius ryšius su Vakarų
Europa, Amerika turi galimybę
užtikrinti taiką ne vien Euro-
poje, bet ir kituose regionuose,
Persų įlankoje ir Balkanuose.

Bendradarbiaudama su Vidu-
rio ir Rytų Europa, Amerika turi
galimybę užtikrinti jų perėjimą
į stabilias demokratines valsty-
bes bei Vakarų sąjungininkes.
Tokia išdava, be Amerikos va-
dovavimo, būtų sunkiai įgyven-
dinama. Tam pasiekti, Bush'o
administracija NATO stiprinimą
ir plėtrą turėtų paskelbti savo
prioritetu - iki 2002 metų Pra-
hos susitikimo, kuriame pakvie-
timo į Santarvę tikisi net devy-
nios kandidatės, rašo "Washing-
ton Post". O nepriklausomos
žvalgybos duomenų analizės
grupės Stratforo apžvalgoje apie
Pabaltijį daroma išdava, kad tri-
jų Baltijos šalių pakvietimas į
NATO 2002 metais mažai tikė-

tinas. Lietuva, Latvija ir Estija
yra tolesnių plėtros ratų kandi-
datės.

Nepaisant pritarimo retorikos
ir kandidatų saugumo klau-
simų, yra keletas karinių veiks-
nių, kurie stabdo Baltijos šalių
pakvietimą į Santarvę. Pasak
Stratforo, geografiškai, priėmus
Pabaltijį į NATO, susidarytų
lengvai pažeidžiamas pleistas.
Ginti ir kariškai stiprinti regioną
būtų sunku dėl jo atvirumo ir
ribotų komunikacijų.

Karo atveju, Rusijos pajė-
goms neutralizavus regioną ir
siekiant apginti Kaliningrado
sritį ir uostą, NATO tekstų siūstų
pastiprinimus į Pabaltijį sausū-
ma, nes jūros ir oro kelias būtų
labai sudėtingas, bet tarybiniais
laikais sukurtas kelių tinklas yra
parankus Maskvai.

Saugumo stiprinimą ir inte-
graciją į Europą lydi ir nemaža
NATO narystės kaina. Be to,
Lietuva, Latvija ir Estija siekia
įstoti į Europos Sąjungą. Ši na-
rystė taip pat reikalauja įvykdy-
ti gausybę ekonominių reikala-
vimų.

Vakarų Europa padeda Rytų
Europos regiono pertvarkai, bet
papildoma ekonominė NATO
našta gali suteikti sunkumų re-
giono ekonomikai. Taigi, daro
išvadą Stratforas, dėl ribotos ka-
rinės naudos bei rimtos karinės
atsakomybės ir didelių NATO
narystės kaštų Pabaltijio narystė
NATO kol kas mažai tikėtina.

Aušra Jūraitė,

Laisvosios Europos radijas

fakulteto dekanas doc. Dainius
Pūras.

Šiandien niekam ne paslap-
tis, pasak jo, kad piliečius
apėmęs bejėgiškumas, nusivylimas,
apatija, atvira ar paslėta
agresija tampa didžiausia visuo-
menės sveikatos problema ir
strateginiu valstybės rūpesčiu.

Psichiatrijos pagalba Lietu-
voje šiuo metu teikiama devy-
niuose specializuotuose stacio-
naruose ir trylikoje psichosomo-
tinių bei psichiatrijos skyrių
bendro profilio ligoninėse. Vei-
kia 25 pensionatai, kuriuose gy-
vena asmenys, turintys vieno-
kių ar kitokių psichikos sutri-
kimų.

Tačiau šis skaičius, pasak
Seimo Sveikatos reikalų komi-
teto pirmininko Kęstučio Kuz-
micko, yra nepakankamas, ne-
gali užtikrinti efektyvios ir prie-
namos psichikos ligonių sveika-
tos priežiūros.

ELTA

GYVENIMAS LIETUVOJE KENKIA PSICHINEI SVEIKATAI

Lietuvoje, kaip ir kitose pe-
reinamojo laikotarpio šalyse,
sergamumas psichikos ligomis
didėja. Pagrindinė to priežastis,
pasak užsienio specialistų, -
stresas.

Pasaulinės sveikatos orga-
nizacijos (PSO) duomenimis,
apie 400 milijonų mūsų plane-
tos gyventojų kenčia nuo psi-
chikos ir neurologinių sutriki-
mų, turi psichologinių proble-
mų, susijusių su piktnaudžia-
vimu alkoholiu ir narkotikais.

Šiandieninė medicina sugeba
gydyti daugelį psichikos ligų.
Tačiau, kaip pažymi medikai,
sveikųjų bendruomenė daugelį
atvejų dar nėra pasirėmusi
priimti žmones, turinčius psichi-
kos sutrikimų.

Suvokdama problemos ak-

tualumą, Pasaulio sveikatos or-
ganizacija šių metų Pasaulinę
sveikatos dieną paskyrė psichi-
kos sveikatai. PSO kelia už-
davinį paveikti visuomenės
nuomonę ir skatinti dikusiją
apie tai, kaip pagerinti psichikos
sveikatą visame pasaulyje.

Atsilepiant į šį PSO ragini-
mą ir surengta Vilniuje nacio-
nalinė konferencija "Psichikos
sveikata XXI amžiuje".

Lietuvoje, kaip ir kitose pe-
reinamojo laikotarpio šalyse,
sergamumas psichikos ligomis
didėja.

Pagrindinė to priežastis, pa-
sak užsienio specialistų, - stre-
sas. Visuomenės atsparumas
permainoms pasirodė esąs su-
trikęs, pabrėžė konferencijoje
Vilniaus universiteto Medicinos

LIETUVIAI UŽDARBIAUTOJAI ISPANIJOJE SUSIKOVĖ SU REKETININKAIS

Balandžio 24 d. El Echido
miestelyje, esančiame Ispanijos
pietuose maždaug už 400 kilo-
metrų nuo sostinės Madrido,
įvyko ten uždariaujančių ir
juos reketavusių lietuvių susi-
sirėmimas.

Kaip sakė Lietuvos amba-
sados Ispanijoje antrasis sek-
retorius konsuliniamis reika-
lams Aleksandras Kudaba, po
incidento ispanų policija suė-
mė 10 reketininkų ir 12 reke-
tuojamų lietuvių. Vienas lie-
tuvis, gimęs 1977 metais, ba-
landžio 25 d. nuo sužeidimų,
greičiausiai dūrių peiliu, mirė

ligoninėje. Kito sužeistojo būklė
sunki.

Beje, vienas iš sulaikytųjų yra
nepilnametis, gimęs 1984 me-
tais.

Kol kas nežinoma, ar visi
lietuviai uždarbavo Ispanijoje
nelegaliai.

Apie įvykį Ispanijos policija
pranešė Lietuvos ambasa-
dai Madride, o ši, savo ruožtu,
informavo Lietuvos vidaus
reikalų ministeriją.

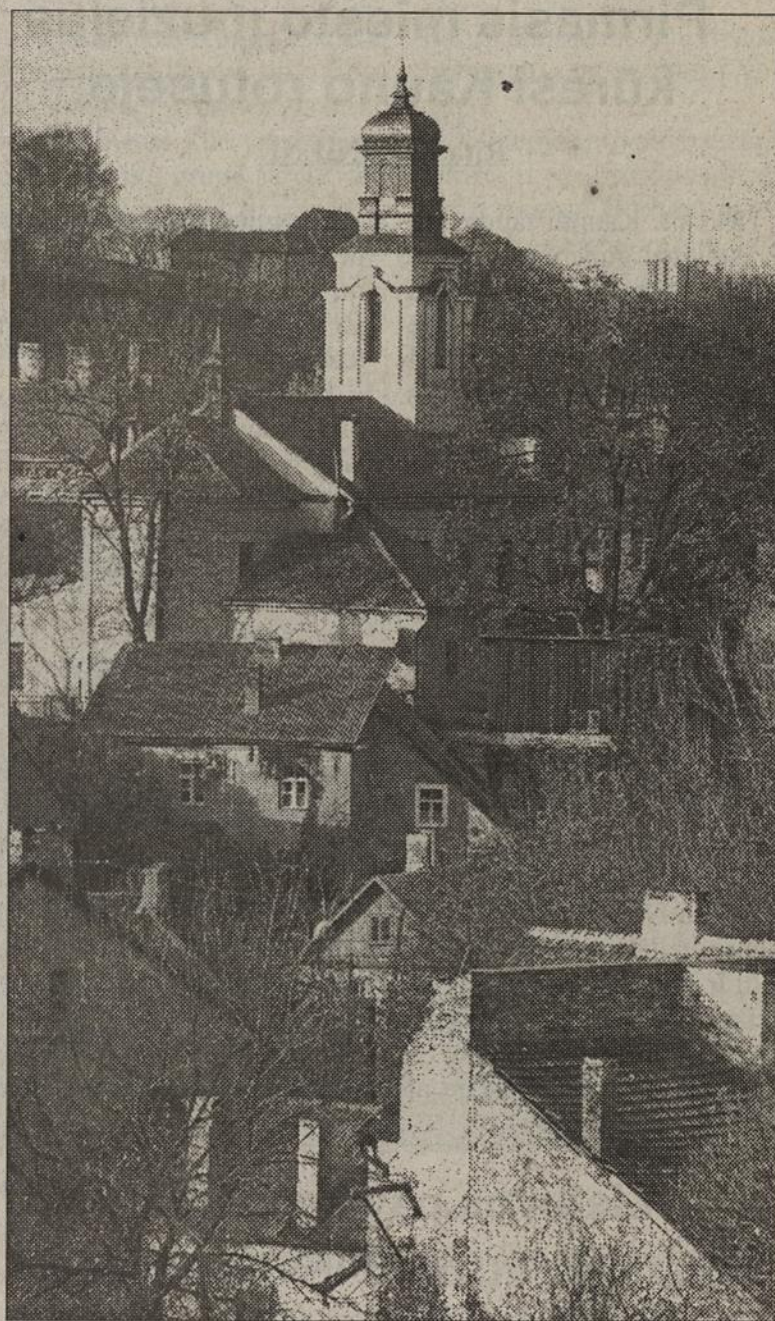
Pastaruoju metu, vis dau-
giau lietuvių nelegaliai dirba
Ispanijoje, jų padarytų nusi-
kaltimų skaičius auga labai

sparčiai.

1998 metais buvo užregist-
truoti 44 lietuvių padaryti
nusikaltimai, 1999 metais -
166, o 2000 metais - net 298.
Didžiąją jų dalį sudaro plėši-
mai, vagystės, prostitucijos ir
prekybos žmonėmis organiza-
vimas.

Ispanijos policijos atstovai ne
kartą ragino Lietuvos piliečius,
šioje šalyje nukentėjusius nuo
savo tautiečių arba turinčius
žinių apie tokius faktus, be jo-
kių dvejonų apie tai informuo-
ti vietos policiją.

BNS

Vilnius

R. Šuikos nuotr.

LIETUVOS MODERNIŲJŲ KRIKDEMŲ VADOVU LIEKA VYTAUTAS BOGUŠIS

Moderniųjų krikščionių de-
mokratų sąjungos (MKDS) pir-
mininku toliau liks Vytautas
Bogušis.

Kaune balandžio 29 d. vyku-
siame Tarybos posėdyje buvo
nuspręsta nešaukti neeilinio par-
tijos suvažiavimo, kuriame ke-
tino atsistatydinti partijos pir-
mininkas. Apie ketinimus atsis-
tatydinti V. Bogušis pareiškė
praėjusią savaitę, motyvuoda-
mas tuo, jog nenori būti kliūti-
mi moderniųjų krikdemų augi-
mui ir stiprėjimui. "Tai nėra bė-
gimas. Nebūdamas Seimo na-
rių, neturiu reikiamų galių ir ga-
limybų. Noriu, kad partija augtų
ir stiprėtų", - sakė V. Bogušis.

Siūlymo sušaukti neeilinį su-
važiavimą nepalaikė Tarybos
dauguma. V. Bogušio argumen-
tai atsistatydinti jai pasirodė ne-
pakankamai svarūs. Taryba pri-
ėmė rezoliuciją, kurioje moder-
nieji krikdemai apibrėžia galim-
mus politinius partnerius.

MKDS politiniais partneriais
laiko naujosios politikos, taip
pat centro ir dešinės dialoge da-
lyvaujančias politines partijas.

V. Bogušis du kartus - 1992-
1996 ir 1996-2000 metais -
buvo išrinktas į Seimą, tačiau
praėjusiuose rinkimuose jam
nepavyko laimėti parlamentaro
mandato nei vienmandatėje nei
daugiamandatėje apygardoje,
kurioje jis dalyvavo Centro są-
jungos sąraše. Tačiau į parla-
mentą pateko trys moderniųjų
krikdemų atstovai. Egidijus Va-
reikis buvo išrinktas Naujosios

sąjungos (socialliberalų), o Ar-
tūras Vazbys - Lietuvos liberalų
sąjungos sąraše.

Trečiasis modernusis krikde-
mas Seime - Algis Kašėta - vietą
parlamente iškovojo vienman-
datėje apygardoje. Po rinkimų
MKDS kartu su socialliberalais,
liberalais ir centristais yra pasi-
rašiusi Naujosios politikos ko-
alicinę sutartį.

"MKDS prioritetas - darbas
koalicijos viduje ir bendrų
sprendimų paieška", - yra sakęs
MKDS atsakingasis sekretorius
A. Vazbys. MKDS dabar vieni-
ja apie 1 tūkst. narių. Didžioji
dalis sąjungos steigėjų - buvę
Lietuvos krikščionių demokra-
tų partijos (LKDP) nariai. Sau-
sio pabaigoje įvykusiame ne-
eiliniame MKDS suvažiavime
buvo nuspręsta ieškoti strategi-
nės partnerystės su krikščioniš-
kos demokratijos jėgomis ir ki-
tomis centro ir dešinės partijo-
mis.

LKDP šiuo metu svarsto jun-
gimosi su Krikščionių demo-
kratų sąjunga (KDS) galimy-
bes. MKDS šiose derybose kol
kas nedalyvauja.

MKDS Tarybos posėdyje pri-
imtoje rezoliucijoje kaip galimi
partneriai nei LKDP, nei KDS
nėra minimi. Moderniųjų krikš-
čionių demokratų nuomone, ku-
ri išsakyta rezoliucijoje, "šiuo
metu vykstančiose intensyviose
centro ir dešiniųjų partijų ben-
dradarbiavimo paieškose paste-
bimai trūksta vertybinės orien-
tacijos".

BNS

GENADIJ ZUGANOV RAGINA BOIKOTUOTI VILNIŲ

Komunistų frakcijos Rusijos
Valstybės Dūmoje vadas siūlo
savo kolegoms parlamento že-
muosiuose rūmuose nesiūsti de-
legacijos į NATO Parlamentinės
Asamblėjos pavasario sesiją,
kuri gegužę vyks Vilniuje. Tuo
tarpu Lietuvos Seimo Užsienio
reikalų komiteto (URK) pirmi-
ninkas Alvydas Medalinskas
balandžio 24 d. paragino Rusi-
jos parlamentarų apsilankyti
NATO PA sesijoje Lietuvoje ir
sugriauti NATO, kaip "blogio
išikūnijimo", įvaizdį.

Rusijos komunistų vadas pa-
reiškė, kad Dūmos delegacijos
dalyvavimas šiame renginyje
bus suprastas kaip signalas, jog
Rusija "neprieštarauja NATO

plėtimuisi į Rytus". Komunistų
veikėjų nuomone, toks požiūris
prieštarauja bendrai Rusijos li-
nijai ir "prezidento linijai
priešintis NATO plėtrai".

Seimo URK pirmininkas A.
Medalinskas pabrėžė, kad per-
nai rudenį per NATO PA sesiją
Berlyne Rusijos delegacija pa-
reiškė pageidavimą kuo akty-
viau dalyvauti asamblėjos veik-
loje. Jo teigimu, G. Ziuganovo
pastarasis žingsnis byloja, jog
"norima griebtis ir beviltiškiau-
sių priemonių stabdant Lietuvos
stojimą į NATO". Taip pat tai
"rodo Rusijos komunistų pri-
pažinimą, kad Lietuva yra pa-
žengusi kandidatė į NATO".

BNS, LŽ

Pirmasis miesto muziejus kūrėsi Kauno rotušėje

Rita KIŠONIENĖ

1843 m. Kaunui tapus naujai įsteigtos gubernijos centru, miesto augimui didelės reikšmės turėjo geležinkelio nutiesimas, pramonės įmonių, administracinių įstaigų kūrimas. Suaktyvėjo ir miesto kultūrinis gyvenimas: 1892 m. pastatytas 500 vietų teatras, įsteigiama pirmoji viešoji biblioteka. 1899 m. įkuriami liaudies namai su 700 vietų koncertų sale, antrąją biblioteka ir skaitykla. 1897 m. pradėtas kurti pirmasis Kauno miesto muziejus.

Kauno miesto muziejaus užuomazga siejosi su Kauno tvirtovės kasimo darbais. 1882 m. pradėjus kasti pirmaklasės tvirtovės fortų tranšėjas, inžinierius E. Golyškinas pastebėjo įdomių paleontologijos pavyzdžių ir pradėjo juos rinkti. Surinkęs nemažą radinių kolekciją (apie 1000 vnt.) bei pasitaręs su Peterburgo imperatoriškąja ar-

cheologijos komisija, nutarė ją perduoti miesto Valdybai. 1897 m. kolekcija buvo perduota bei jai paskirta patalpa miesto rotušėje.

Nedideliame kambarėlyje buvo kaupiami pirmieji muziejaus rinkiniai. Mergaičių gimnazijos istorijos mokytojas (vėliau tapęs Kauno gubernijos Statistikos komiteto sekretoriumi bei muziejaus vedėju) Konstantinas Gukovskis (1857-1906) padovanojo savo surinktas archeologijos ir numizmatikos kolekcijas. Prisidėjo ir muziejaus įkūrimo entuziastai. Valdybos narė M. Gukovska dovanojo savo asmeninį archeologijos ir senų istorijos dokumentų rinkinį, Vokietijos konsulas, baronas O. G. Mellendorfas - Kauno apylinkių floros botanikos rinkinį, girininkas V. Voronkovas - drugelių ir vabzdžių rinkinius, vietiniai fabrikantai R. Tilman-

sas ir K. Šmidtas - savo fabriko produkcijos pavyzdžius ("puikaus modelio, statulos pavidalo" sraigtų rinkinį, "puikaus darbo" milžinišką spyną). Iš Jonišio prelato J. Radavičiaus gauta dovanų 800 monetų numizmatikos kolekcija, du tomų botanikos herbarijų, rinkinys brangių akmenų, įvairių, daugiausia Kaukaze surinktų, mineralų, rūdų, žemės gelmės suakmenėjusių gyvūnų. Peterburgo imperatoriškoji archeologinė komisija "malonėjo suteikti... vieną geležinį kirvį, vieną geležinį ieties galą, vieną akmens kirvelį ir 10 gabalų bronzinių apyrankių, kaklo grandinių". Į muziejų pateko 5 akmeniniai sviediniai, atsitiktinai rasti Kauno senamiestyje kasant pamatams žemę. Vilniaus piešimo mokyklos direktorius akademikas I. Trutnevas muziejui siūlė suruošti Kaune jo kūrinių dailės parodą ir po to žadėjo padovanoti keletą savo tapytų paveikslų.

1907 m. Kauno miesto valdyba nusprendė plėsti muziejų ir skirti jam naujas patalpas. Tam buvo atiduotas likęs nuo

paskutiniojo karo Raudonojo Kryžiaus ligoninės butas - dabartinio Pašto, telekomunikacijos ir informatikos muziejaus antrasis aukštas.

Po metų muziejui pradėjo vadovauti dailininkas Tadas Daugirdas (1852-1919). Jo dėka Kauno miesto muziejus išaugo iki antrojo Lietuvoje (po Vilniaus senienų muziejaus). Pradėjęs jame dirbti T. Daugirdas rašė: "Dabartiniai muziejaus rinkiniai ne per maži, jų tikro aprašo šiame laike negaliu duoti, viena dėlto, kad dar nesmi priėmęs rinkinių, antra dėlto, kad jie neparankiai sudėti, - apie ką žemiau... Vienog turiu užtemyti, kad iš jų jau yra gana graži ir įdomi medžiaga. Svarbiausia tai, kad apart nedaugelio visi daiktai priguli prie tokių, kurie supažįsta su mūsų šalia, Lietuva. Viena iš brangiausių kolekcijų - tai gražiai sudėta klasifikuota geologijos kolekcija, surinkta iš radinių, iškastų statant Kauno tvirtovę, padovanoja miestui karumenės inžinieries pulkininko p. Golyškinas. - Yra keletas žolynų iš

priešistoriškų, šiek tiek pini-gų, senų kningų, vaizdų, dokumentų, taip pat iš didesnės pramonės p. Tilmanso fabriko šriubų rinkinys, gražiai sudėtas į stulpą, p. Šmitto dirbtuvės šaltkalviški išdirbiniai ir kiti daiktai. Viskas tai dabar sudėta vienam nedideliame kambaryje ir daiktai dėlei vietos stokos guli ryšuliuose". (Kalba netaisyta).

Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje yra išlikęs atmintinis raštas, skirtas pažymėti pirmąjį Kauno miesto muziejaus apilankymą 1898 m. lapkričio 21 d., kuriame dalyvaavo Kauno gubernatorius S. Suchodolskis. Kaip atrodė Rotušė ir jos aikštė stovėjęs 1812 m. karo pergalei atminti paminklas (pastatytas 1843 m., 1917 m. iš-

ardytas ir išvežtas vokiečių), galima pamatyti vieno pirmųjų Kauno fotografų V. Zatorskio nuotraukose (eksponuotose Kauno miesto muziejuje). Taip pat muziejuje saugomas 1885-1895 m. fotoalbumas su 22 (dvi iš jų tos pačios) V. Zatorskio nuotraukomis - "Kauno piliečių dovana" miesto Valdybos viršininkui, dimisijos generolui majorui Adolfui Reighardui. 1934 m. šį albumą į Miesto muziejų atvežė studentė Minutaitė, radusi viename Žemaitijos dvare.

1936 m. Kauno miesto muziejus nustojo egzistuoti. Didžioji muziejaus rinkinių dalis buvo perduota įkurtam Vytauto Didžiojo kultūros muziejui (dabar - Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus).

Kinijoje uždarytos visos interneto kavinės

Kinijoje, valdžios nurodymu, 3 mėn. uždarytos visos interneto kavinės. Pasak oficialios spaudos, taip šalyje siekiama patikrinti interneto kavinių veiklą ir užkirsti kelią neteisėtiems veiksams.

Kinijoje iš 22,5 milijonų interneto vartotojų (tokius duomenis pateikia 2001 m. sausio mėn. "China Internet Network Infor-

mation Center") kas penktas vartotojas prie tinklo prisijungia interneto kavinėse.

Valdžia skelbia, jog kai kurie interneto vartotojai, platindami informaciją, kelia pavojų šalies valstybiniam saugumui.

Be to, valdžios nepasitenkinimą sukėlė ir per internetą platunami uždrausti video žaidimai. **Mediaskopas**

Lietuvos paviljonas jau pradeda trukdyti ir vokiečiams

Praėjus pusei metų po pasaulinės parodos "Expo 2000" Hanoveryje, 1008 kvadratinį metrų ploto 10,14 milijono litų kainavęs ir savo architektūra išgarsėjęs Lietuvos paviljonas tapo ne tik lietuvių, bet ir vokiečių galvos skausmu. Prieš kelias dienas pristatydami iki šiol pasirašytas sutartis dėl buvusių paviljonų naudojimo, bendrovės

"Expo Grund GmbH" vadovai dar negalėjo pasakyti nieko konkretaus apie būsimus Lietuvos paviljono pirkėjus.

Lietuva kartu su Nyderlandais, Ispanija, Jemenu ir Monaku pateko į aklavietę, iš kurios išeities dar nematyti.

Buvęs Lietuvos generalinis komisaras parodoje, ūkio viceministras Gediminas Miškinis

praėjusią vasarą teigė sulaukęs pasiūlymo pirkti paviljoną už 2,5 milijono dolerių, tačiau tada pirkėjas greičiausiai dar nežinojo visų pirkimo sąlygų.

Neseniai Privatizavimo komisija patvirtino naujas paviljono pardavimo sąlygas - gegužės 14 d. vyksiančiame viešame aukcione bus siūloma jį pirkti už vieną litą. Tačiau pirkėjas turės įsipareigoti visus Vokietijos teisės aktuose numatytus ir Lietuvai privalomus sumokėti mokesčius, susijusius su paviljono

įvežimu, statyba, buvimu ir pardavimu. Anksčiau surengti du aukcionai, kuriuose pradinė paviljono vertė buvo 100 tūkst. litų, žlugo.

Jeigu iki birželio 30 d. su "Expo Grund GmbH" nebus pasirašyta tolesnio naudojimo sutartis, Lietuva turės nugriauti paviljoną ir sutvarkyti teritoriją valstybės sąskaita. Dėl tolesnio paviljonų naudojimo geriausiai sekėsi susitarti toms šalims, kurios dar prieš pasaulinę parodą

(nukelta į 6 psl.)

Siųsdami per Western Union®, jūs tarsite įteikiate pinigus tiesiai savo artimiesiems į rankas.

Kai siunčiate pinigus per Western Union, galite būti užtikrinti, kad jie pasieks reikiamą vietą saugiai ir greitai. Pasaulinių ryšių dėka pinigų pervedimas yra nesudėtingas ir tužtrunka kelias minutes. Jūs netgi galite siųsti pinigus telefono pagalba, naudodami kredito kortelę. Jūsų artimieji

galės saugiai atsiimti pinigus 185-tyje šalių ir 95 tūkstančiuose vietų, tarp jų ir Lietuvoje. Kaip jūsų giminės ir draugai pasitiki jums, jūs galite pasitikėti Western Union. Taigi siųsdami pinigus savo artimiesiems, siųskite juos tik per Western Union - bendrovę, kuria pasitiki milijonai.

JAV ir Kanadoje, teiraukitės

1-800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION

MONEY TRANSFER

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES: (718) 326-1282; 326-3150
TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA -
GAUSI PARODŲ SALĖ

+

KVEČAS
JONAS
1933-1976

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-8637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Apie religingumą (II)

Daug kur pasaulyje seniai vyrauja nuostata griežtai atskirti religiją ir viešąjį gyvenimą. Viena didžiausių JAV politinės kultūros nuodėmių laikoma peržengti liniją tarp valstybės ir Bažnyčios. Politikas gali tikėti kuo nori; bet tai jo privatus reikalas, kuris negali turėti įtakos atliekanti oficialias pareigas. Tačiau vis mažiau aišku, ar toks požiūris pagrįstas, vis garsiau abejojama, ar tokia nuostata nedaro neigiamos įtakos visuomenei. Kad kultūros permainų laikas artėja, liudija kai kurie pastarojo meto galingiausių pasaulio šalių vadovų pareiškimai.

Dar vykstant JAV prezidento rinkimų kampanijai G.W. Bush atvirai pasakodavo, kaip būdamas 39 metų atsivertė, metė gerti bei rūkyti ir tapo praktikuojančiu kataliku. Vienos televizijos programos metu paklaustas, kas jo mėgstamiausias politinis filosofas, respublikonų kandidatas nedvejodamas atsakė: „Kristus, nes jis pakeitė mano širdį“. Vis dėlto naujasis prezidentas dar iki šimto dienos sugebėjo pranokti net maldingiausių savo rėmėjų lūkesčius. „Prezidentas tarnauja visų tikėjimų žmonėms, taip pat ir tiems, kurie neturi jokio tikėjimo, – sakė jis. – Aš patyriau, kad tikėjimas padeda man tarnauti žmonėms“.

Jau sakydams inauguracijos kalbą G.W. Bush pabrėžė, kad religinės institucijos vaidina esminį vaidmenį visuomenėje ir užims garbės vietą naujuose įstatymuose. Netrukus po to jis paskelbė planą leisti įstaigoms, susijusioms su religija, konkuruoti dėl valstybės lėšų, skirtų socialinėms problemoms spręsti. Tokie žodžiai ir veiksmai kai kam dvelkia erezija. Įprasta manyti, kad JAV konstitucija neleidžia finansuoti konfesinių iniciatyvų. Yra buvę atvejų, kad krikščioniški universitetai, norėdami gauti valstybės paramą, sutiko nukabinti kryžius nuo klasių sienų. Šiuo metu JAV aukščiausiasis teismas bando nustatyti, ar Biblijos skaitymo būrelio susitikimai valstybinės mokyklos patalpose po pamokų neprieštarauja konstitucijai. Kai prieinama iki tokių kraštutinių, kyla klausimas, ar visiškai valstybės susilaikymas nuo bet kokios religijos neprilygsta oficialiam ateizmui. Gal tai nelabai demokratiška, jeigu piliečių dauguma palaiko vienokį ar kitokį tikėjimą?

Nauja apklausa, kurios rezultatus balandžio pradžioje paskelbė JAV tyrimų centras „Pew Research Center“, rodo, kad net 75 proc. Amerikos gyventojų iš esmės palaiko G.W. Bush planą finansuoti religinių grupių socialines iniciatyvas. Dauguma žmonių sutinka, kad morale yra religinio tikėjimo ir religinių tradicijų padarinys, kad didesnis tikėjimas sumažintų nusikalstamumą, padėtų tėvams geriau auginti vaikus ir duotų dar daugiau vaisių visuomenės gyvenime.

Padėtis Lietuvoje ne tokia kraštutinė kaip JAV, čia yra bent oficiali pagarba religinėms bendrijoms, konfesinės organizacijos turi galimybę gauti valstybės paramą, valstybinės švietimo įstaigos gali pasiūlyti tikybos pamokas. Vis dėlto ta parama gana simboliška. Tarkim, sportui valstybė kasmet išleisdžia per 300 mln. litų, tuo tarpu visoms religinėms bendrijoms skiria vos tris milijonus.

Turbūt viena priežastis, kodėl religija randa vis tvirtesnę vietą daugelio šalių viešajame gyvenime, yra revoliucinė šiuolaikinio pasaulio vizija, kurią Katalikų bažnyčia suformulavo per pastaruosius penkiasdešimt metų ir kurią plėtoja popiežius Jonas Paulius II. Ji suderina šiuolaikinį mąstymą ir seną moralinės išminties tradiciją, kviečia žmones būti solidariais ir aktyviai dirbti.

Toks dinamiškas krikščioniškas humanizmas daugeliu požiūrių yra patraukli alternatyva cinizmui, nuolaidžiavimui ir vartotojiškumui, kuris toks būdingas šių dienų visuomenei. G.W. Bush neseniai pasakė, kad Jono Pauliaus II buvimas rodo Dievo Apvaizdą: „Nes jis neša būtent tą žinią, kuri pasauliui labai reikalinga“.

JAV politologas Richard John Neuhaus apibendrina popiežiaus mintis, sakydams, kad ekonomika, kultūra ir politika turi dinamiškai veikti ir papildyti viena kitą. „Reikia pabrėžti, kad kultūra yra svarbiausias iš šių trijų dalykų ir kad kultūros širdis yra moralė, o moralės širdis yra religija“, – rašo jis.

Ar išnyks Vokietija?

Pastabos apie pastarųjų dienų problemas

Saulius SEIBUKAS

„Vokiečiai jau išmiršta“, – 1980 metais išpėjo Nobelio premijos laureatas Gunter Grass savo straipsnių apie literatūrą knygos „Apsigimimai“ paant-rastėje.

Užaugus naujai kartai, Vokietija pagaliau ima suprasti mažėjančio gyventojų skaičiaus perspektyvas, o G.Grasso žodžiai tapo imigracijos rėmėjų šūkiu, raginančiu užpildyti spragas šalies darbo rinkoje ir palaikyti socialinio aprūpinimo sistemą. „Išleiskime užsieniečius! Ar kitaip vokiečiai išmirs?“ – šią savaitę klausė viena svarbiausių televizijos pokalbių laidų vedėjų.

Niūros prognozės

Atsižvelgdamos į prognozes, jog per artimiausius 50 metų Vokietijos gyventojų skaičius nuo dabartinių 82 milijonų gali sumažėti ketvirtadaliu, pagrindinės šalies partijos pradėjo keisti tradicinį požiūrį, jog Vokietija turi būti uždara imigracijai.

Tačiau akivaizdu, jog jos toli gražu nesutaria, kaip užsieniečiai turėtų būti integruojami, kai atvyks į šalį, kaip elgtis su prieglobsčio prašančiais ir kokių priemonių imtis kovojant su nuolat mažėjančiu gimstamumu.

Kancleris Gerhard Schröder įsteigė komisiją, kuri turėtų ištyrėti galimybes, kaip palengvinti legalų ekonominį imigravimą. Institucija, kuriai vadovauja nuosaikioji konservatorė Rita Ziusmut, liepos mėnesį turėtų pateikti išvadas.

Tačiau tikimybė, jog prieš kitais metais vyksiančius visuotinius rinkimus bus imtasi konkrečių reformų padidinti imigravimą, yra nedidelė, ypač atsižvelgiant į didelį nedarbą Vokietijoje, kuris siekia beveik devynis procentus, o buvusioje Rytų Vokietijoje yra net dvigubai didesnis.

Manoma, jog didelis darbo jėgos trūkumas, nulemtas žemo gimstamumo lygio ir gyventojų senėjimo, pasireišk maždaug po dešimtmečio, nors kai kuriose ekonomikos srityse jau pranešama apie kvalifikuotos darbo jėgos mažėjimą.

Diskusija dėl piktnaudžiavimo

Aštrių diskusijų objektas yra ir prieglobsčio suteikimas. Bavarijoje veikianti konservatorių Krikščionių socialinė sąjunga pagrįsino įtraukti klausimą dėl imigravimo į rinkimų kampaniją, jei vyriausybė nesiims kitų

veiksmų prieš ekonominis migrantus, kurie, kaip manoma, piktnaudžiauja Vokietijos prieglobsčio suteikimo sistema.

Tačiau partija atsiribojo nuo ilgalaikio reikalavimo, kad prieglobsčio teisė būtų išbraukta iš Vokietijos konstitucijos ir būtų pažeminta iki „institucinės garantijos“. Nors karštis neatslūgsta, regis, diskusijoje dėl imigravimo jau formuluojami keli susitarimai.

Peter Miuler, opozicinėje Krikščionių demokratų sąjungoje (KDS) vadovaujantis imigracijos politikos peržiūrai, pareiškė, jog Vokietija turėtų nustatyti konkrečius kriterijus, kad galėtų pasirinkti labiausiai kvalifikuotus imigrantus.

„Šiuo metu šalyje vyksta imigracija į socialinio aprūpinimo sistemą, o ne į darbo rinką, – teigė jis. – Jei Jungtinės Valstijos ir Kanadai galima pasirinkti, kam leisti įvažiuoti į šalį, tai turėtų būti imanoma ir čia“.

Žiniasklaidos pranešimuose teigiama, jog R.Ziusmut komisija rekomenduos įdiegti sistemą, panašią į Kanados, kai migrantas gauna papildomų taškų, priklausomai nuo jo ar jos amžiaus, patyrimo ir kalbos įgūdžių, bei pasiūlys iš pradžių nustatyti maždaug 10 tūkst. kvotą labai aukštos kvalifikacijos užsieniečiams.

Vokiečių kalba privaloma?

P. Miuler iš KDS taip pat norėtų įvesti atvykėliams įsipareigojimą dalyvauti integravimo klasėse ir vokiečių kalbos kursuose, o tiems, kas nelnankys, įvesti sankcijas – pavyzdžiui, sumažinti socialines lengvatas.

G. Sriederio socialdemokratų partijos įtakingi nariai taip pat remia idėją dėl privalomų kalbos pamokų, tačiau labiau abejoja dėl to, kas jas turėtų finansuoti, užsimindami, kad privačios sektoriaus ir patys imigrantai turėtų prisiimti dalį išlaidų.

Pernai įdiegta sistema, panaši į JAV Žaliųjų kortelių loteriją, siekiant paskatinti kompiuterių ekspertų atvykimą į Vokietiją, kol kas padarė nedidelį poveikį. Kai kuriose šalies vietose gajus dešiniųjų radikalų smurtas ir, kai kurių ekspertų teigimu, daugelis aukštos kvalifikacijos užsieniečių Vokietijos vis dar nelaukia patrauklia šalimi.

Verslininkas Ahmet Ertekin, priklausantis beveik du milijonus siekiančiai Vokietijos turkų bendruomenei, kuri yra didžiausia imigrantų grupė šalyje, teigia, kad daugelis užsieniečių Vokietijoje nesijaučia laukiami ir jam kelia nerimą paskutinės diskusijos, kurios gali sukelti antiimigracines nuotaikas.

„Migrantai tikrai nepasitiki vokiečių politikais, – teigė A. Ertekin. – Pasirengimas mokytis vokiečių kalbos sumažėjo ir

Rytų kaimynėms. Du trečdaliai imigrantų norėtų vykti į Vokietiją.“

Vokietijos privalumai suprantami – ji yra Europos širdyje. Kaip nustatė Berlyne įsikūręs Vokietijos ekonominių tyrimų institutas (DIW), Rytų Europos šalyse vienam žmogui tenkančios pajamos sudaro vieną dešimtąją (dabartiniu valiutų keitimo kursu) ir maždaug vieną trečiąją (lyginant perkamąją galią) vidutinių pajamų Vokietijoje

Brandenburg vartai Berlyne

dėl to kaltas tik nedraugiškas klimatas“.

Centrinės žydų tarybos vadovo pavaduotojas Michel Friedman teigia, kad Vokietijai imigrantų reikia ne tik dėl ekonominių priežasčių ar siekio išsaugoti savo pensijų sistemą nuo bankroto.

„Tai mums duoda daug naudos dėl galimybių mūsų pačių šalyje susipažinti su įvairiomis kultūromis. Pagaliau kas nori amžinai valgyti tik šonkaulius su ruginiais kopūstais?“ – retoriškai klausė jis.

Antplūdžio iš Rytų baimė

Tuo tarpu daugelis vokiečių taip baiminasi pigios darbo jėgos antplūdžio, kai Europos Sąjunga artimiausiais metais išsiplės į Rytus, jog vyriausybė ragina patvirtinti septynerių metų pereinamąjį laikotarpį iki ES visiškai atvers savo darbo rinkas.

Du Vokietijos ekonominių tyrimų institutai, Miunchene įsikūręs IFO ir Bonoje veikiantis IZA, apskaičiavo, kad po ES plėtros darbo Vokietijoje gali siekti nuo keturių iki šešių milijonų imigrantų, savo interneto puslapyje paskelbė laikraštis „Welt am Sonntag“. Mokslininkai prognozuoja, kad du trečdaliai visų migrantų iš Rytų Europos norės vykti į Vokietiją.

Šiuo metu Vokietijoje gyvena 7,3 mln. užsieniečių. Mokslininkai po paskutinių tyrimų priėjo išvadą, kad iš klestinčių Vakarų Europos šalių Vokietija yra patraukliausia neturtingoms

bei kitose dabartinės ES šalyse.

Todėl žmonės iš 10 galimų ES kandidačių – Lenkijos, Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos, Čekijos, Slovakijos, Slovėnijos, taip pat Baltijos šalių – Lietuvos, Latvijos ir Estijos – nekantriai laukia galimybės plūstelti į Vokietiją.

Daugelyje Rytų Europos šalių darbo jėgos judėjimas prilygs emigravimo bangoms. Kaip parodė Bonoje įsikūrusio Būsimos darbo jėgos tyrimų instituto (IZA) analizė, jei bus leistas laisvas asmenų judėjimas, galima prognozuoti, kad 27,7% Rumunijos gyventojų – daugiau kaip ketvirtadalis – per ilgąjį laikotarpį emigruos į Vokietiją.

Remiantis kelių praėjusių metų patirtimi, galima daryti prielaidą, jog du trečdaliai šių migrantų atvyks į Vokietiją. Taip pat gali emigruoti 6,1 proc. Lenkijos gyventojų. Iš viso į Vokietiją iš Rumunijos, Lenkijos, Čekijos, Vengrijos ir Slovakijos gali emigruoti 5-6 mln. žmonių.

Tačiau DIW imigracijos ekspertas Herbert Bruker išpėjo, jog skatinti baiminimasi nėra reikalo. „Baimė labiausiai paplitusi Rytų Vokietijoje, tarp mažiau kvalifikuotų žmonių. Tik pirmuosius penkerius metus rizika prarasti darbą dėl imigracijos pagausėjimo padidės 20%, ilguoju laikotarpiu jos neturėtų būti“, – sakė ekspertas, taip pat atliekantis tyrimą ES komisijai. Jis pritaria nuomonei, kad iš Rytų Europos į Vokietiją atvyks tik 2,5 mln. imigrantų.

JOACHIM TAUBER

Hitlerio-Stalino pakto
priežastys ir padariniai

3

(pradžia nr. 16)

Hitlerį erzino nuolat pasiekiantys pranešimai, kad Anglija ir Prancūzija Lenkijos užpuolimą traktuos kaip priežastį karui. Tai gi nebeliko nieko kito, kaip imtis jam pačiam nemalonius sprendimo: užkirsti kelią Sovietų Sąjungai įstoti į Vokietijai gresiančią galimą koaliciją. Tai padaryti reikėjo vien strateginiais sumetimais. Jei tai padėtų sulaukyti Vakarų valstybes nuo įsikišimo, tai, Hitlerio nuomone, būtų pasiekta geriausia.

Matyti, kad taip dažnai diskutuotas klausimas, ar Hitleris manė šiuo paktu su Stalinu atsiskaitysiąs dėl Lenkijos, ar fiureris klydo galvodamas, kad dėl sovietinio užnugario Vokietijai Vakarų valstybės nereaguos ir reaguos tik diplomatiškai, tėra tariaama problema. Hitleriui Stalino pagalbos reikėjo pirmiausia dėl karinių aplinkybių. Antrąjį pasaulinį karą jis pradėjo ne dėl klaidingų apskaičiavimų, o dėl to, kad jis pats siekė ir norėjo konflikto net su demokratiškomis Vakarų šalimis, jeigu jos išdrįstų pastoti kelią jam pradėjus žygį į Rytus. Hitleris apskaičiavo, jog labiausiai tikėtinas operacijos *Fall Weiss* padarinys yra rizika sulaukti, kad Anglija ir Prancūzija paskelbs karą.

Vokiečiai gana vėlav atkreipė dėmesį į tai, į ką sovietai rodė pirštu (o tai tik patvirtina, kaip sunku buvo Hitleriui žengti šį žingsnį!). Tačiau paskui vokiečių diplomatija veikė labai greitai, o tai neišvengiamai buvo susiję su planuojamu Lenkijos

užpuolimu. Šią aplinkybę Hitleris nurodė ir savo telegramoje Stalinui, pageidaujamas, kad jo užsienio reikalų ministras J. von Ribbentropas būtų priimtas vėliausiai rugpjūčio 23 d., o ne rugpjūčio 26 ar 27 d., kaip buvo siūlyta. Pasak jo, „įtampa tarp Lenkijos ir Vokietijos [...] pasidarė nepakenčiama“ ir „dėl reicho intereso dabar reikia imtis visų priemonių“. Jei Stalinas ir galėjo turėti abejonių dėl Hitlerio ketinimų, tai šie pareiškimai ir skuba visiškai atskleidė Vokietijos planus: taika Europoje dabar buvo skaičiuojama tik valandomis. Vokiečių-sovietų nepuolimo pakto Stalinas uždegė žalią šviesą ir Europa antrą kartą per šį šimtmetį įžengė į tamsgę.

Paskelbtą Hitlerio-Stalino pakto dalį sudaro septyni punktai. Abi valstybės susitarė nesiimti priešiško veiksmų viena prieš kitą, konsultuotis abiem šalims aktualiais klausimais, neprisidėti prie paktų, kuris būtų nukreiptas prieš kurią nors iš jų, kilusius konfliktus spręsti derybomis. Esminė pastraipa, tapusi mirties nuosprendžiu Lenkijai, skambėjo taip: „Tuo atveju, kai viena iš susitariančiųjų šalių taptų trečios valstybės karo veiksmų objektu, kita susitariančioji šalis nesuteiks tai trečiajai šaliai jokios paramos“. Nesunku pastebėti lemiamą šios formulės skirtumą nuo kitų neutraliteto paktų, sudarytų trečiajame-ketvirtajame dešimtmeciais: Sovietų Sąjunga garantuoja savo neutralumą ne tik tuo atveju, jei būtų užpulta Vokietija, tačiau ir Vokietijos agresijos atveju. Priešingai negu tuo metu galiojusi Tautų teisė, susitarimas įsigaliojo iškart po jo pasirašymo, o ne po ratifikavimo; tai dar kartą rodo, kad Hitleris skubėjo.

Slaptojo protokolo ciniška kalba nuo šių dienų skaitytojo neturi būti nuslepta; viena jo formuluočių „dėl teritorinės-politinės tvarkos pakeitimo“, kaip ir suverenios Lenkijos atveju, kurios „likimas spės artimiausių politinių įvykių metu“, iš esmės reiškė

brutalų kaimyninių valstybių nukariavimą. Šiuo protokolu buvo susitarta dėl įtakos zonų atskyrimo. Baltijos valstybės ir Suomija buvo pripažintos sovietų įtakos sfera. Lenkiją Stalinas ir Hitleris pasidalijo tarpusavyje, sieną nubrėždami palei Narvos, Vyslos ir Sano upes. Dėl Pietų Europos nebuvo numatyta jokių potvarkių, jei nekreipsime dėmesio į tai, kad Rusija domėjosi Besarabija, o Vokietija pareiškė esanti nesuinteresuota šia Europos dalimi.

Nesunku suprasti Stalino motyvus. Jam buvo aišku, kad Vokietijai užpuolus Lenkiją kils karas su Vakarais. Dėl to jam pavyko šis nepaprastas manevras. Hitlerio gigantomaniškas karinis Europos žemėlapiu pertvarkymas prasidėjo priešinga kryptimi: vokiečių daliniai stojo į kovą su Anglija, bet ne su Sovietų Sąjunga. Tai, kad Stalinas tokiu būdu grynai pagal Lenino ideologiją supjūdė kapitalistines valstybes, kaip ideologinis komponentas vaidino tik antraeilį vaidmenį. Svarbiau buvo kita, kas ir sudarė nepuolimo pakto esmę: Sovietų Sąjunga nebuvo įpainiota į karinį konfliktą, neutralumas jai ne tik leido įveikti jos pačios izoliaciją, atsiradusią po Miuncheno sutarties, bei garantavo saugumą, bet ir įgalino Staliną tarsi Hitlerio ir jo pradėtos konfrontacijos su Vakarais šešėlyje susirinkti turtingą teritorinį grobį. Be to, tokia politika sumažino įtampą prie Azijos sienos ir labai nuvylė Japoniją. Po 1939 m. rugpjūčio pakto sovietų užsienio politikos kryptis gerokai pasikeitė. Vietoj gynybinės pusiausvyros politikos buvo laikomasi permainingos politikos, kurios tikslas – ekspansija ir puolimas. Sovietų saugumo siekis dabar pavirto agresija; naujasis *motto* skelbė: saugumas per ekspansiją.

Padariniai

Hitleris pradėjo Antrąjį pasaulinį karą, jo bendrininkas buvo (nukelta į 4 psl.)

Stiprus Prezidentas – mitas ar realybė

Žurnalisto Rimanto Varnauskio pokalbis su politologu Alvidu Lukošaičiu ir filosofu Vytautu Radžvilu

(pradžia praeitame nr.)

Kokį išpūdį Jums paliko trejų metų Prezidento Valdo Adamkaus valdymas?

Vytautas Radžvilas. Manau, kad, nepaisant visų prieštarų vertinimų, V. Adamkaus prezidentavimas yra žingsnis į priekį Lietuvos politinėje raidoje, lyginant su A. Brazausko prezidentavimu. Jis nemėgina savo kartais pasitaikančio politinio silpnumo ar klaidų dangstyti visokiais kitokiais motyvais, pirmiausia administraciniais, juo labiau ūkiniais. Manau, kad Lietuvai turėti tokį Prezidentą yra svarbu todėl, kad penkiasdešimt metų šalis buvo milžiniškos imperijos ūkinė ir administracinė provincija ir per tą laiką iš daugelio ar net daugumos žmonių sąmonės išnyko net supratimas, kas apskritai yra politika. Taigi, politiškai aktyvus Prezidentas, kuris tuo pačiu metu ir valstybės vadovas, prasčiausiai prisideda prie to, ką aš vadinčiau politinės sąmonės gaivinimu.

Dažnokai yra užsimenama, kad aktyviu esantis Prezidentas, grubiai šnekančias, „lenda ne į savo daržą“. Ar Prezidentui reikėtų teltis ties užsienio politikos reikalais, o šalies vidaus reikalus palikti Vyriausybei?

V.R. Į šį klausimą atsakyti yra labai keblu, nes iš principo Prezidento įgaliojimus apibrėžia Konstitucija ir būtų galima teigti, kad jis tuos įgaliojimus neretai peržengia. Bet toks teiginys būtų labai paviršutiniškas, jeigu žiūrėtume vien į formalius Prezidento veiklos aspektus. Manau, kad ne mažiau svarbu yra atsižvelgti į konkrečią situaciją, kurioje Prezidentas yra priverstas veikti. Taigi, Prezidentas, kuris norėtų, kad šalis sparčiau modernizuotųsi, yra priverstas dirbti visuomenėje ir valstybėje, kurioje yra nepaprastai daug mąstymo konservatyvumo, labai daug egoistinių interesų, kurie yra ne šiaip sau kenksmingi šaliai, bet daugeliui atvejų yra tiesiog pavojingi. Prasčiausiai reikia omenyje turėti tai, kad Prezidentas, man regis, bent jau intuityviai neblogai suvokia, kad tas Lietuvos raidos kelias, kuris yra ofi-

cialiai deklaruojamas, gali ir netapti tikrove, jeigu Lietuvoje bus bent jau šiek tiek nepažabotos tos ekonominės, socialinės ir politinės jėgos, kurios suinteresuotos visai kitokia Lietuvos raidos tendencija. Todėl psichologiškai galima supti ir net pateisinti Prezidento veiksmus, kai jis kartais, iš pirmo žvilgsnio, net pernelyg tiesmukiškai ar šurkštškai pradeda kištis į vidaus politikos reikalus. Tas jo kišimasis kartais duoda ir ne visai pageidautinų rezultatų. Prezidentas smarkiai rizikuoja pirmiausia savo reputacija, ypač tais atvejais, kai apsirinka, ir todėl būtų galima sakyti, kad protingiausia jam būtų likti nuošalyje. Antra vertus, kitais atvejais tie jo įsikšimai vis dėlto duoda ir apčiuopiamos naudos. Todėl manau, kad šito klausimo grynai tokiais praktiniais motyvais remiantis išspręsti yra neįmanoma iš principo. Man regis, kad Prezidentas šiuo metu turi teisę ir gal net privalėtų kištis į kai kuriuos vidaus politikos reikalus – ypač lemtingais šalies tolesnei raidai momentais. Tik neturėtų daryti vienos klaidos, kurią, manau, jis vis tik daro. Prezidentas iki galo deramai nesuvokia ir neįvertina savo tikrosios vietos šiuolaikiniame Lietuvos istorijos raidos tarpsnyje – vieta, kuri pateisintų patį jo prezidentavimą yra labai aiški – jis privalo būti atrama tuo momentu, kai galutinai spresis Lietuvos integracijos į Vakarų struktūras klausimai. Kadangi Lietuvoje neabejotinai esama daug įtakingų jėgų, kurios šitos integracijos nenori, tai Prezidento balsas gali būti nepaprastai svarus. Todėl, mano įsitikinimu, kišdamasis į einamuosius politikos reikalus, jis iš principo rizikuoja savo reputacija ir, kalbant beveik kariškais terminais, kartais dėl taktinių laimėjimų kelia pavojų strateginiams savo paties užduotims tikslams, o tuo pačiu ir šalies siekiams. Jis turėtų paprasčiau labiau saugoti save lemiamausi įvykiams!

Kalbėjote apie strateginius dalykus. Ar būta, Jūsų žodžiais, smulkesnių apsirikimų?

V.R. Jeigu kalbame apie

Vilniaus konferencijoje (iš k. į deš.): Lietuvos Seimo narys Vytautas Landsbergis. Lenkijos prezidentas Aleksander Kwasniewski, Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus ir Vokietijos parlamento narys ir buvęs užsienio reikalų ministras Hans-Dietrich Genscher

Prezidento apsirikimus, tai manau, kad tokių apsirikimų per trejetą jo veiklos metų vis dėlto galima surasti ir ne vieną. Pirmiausia, norint įvertinti jų mastą, reikėtų vis dėlto atsižvelgti į tai, kokiomis sąlygomis Prezidentas priverstas veikti. Vien dėl Konstitucijos nuostatų jis yra Prezidentas faktiškai neturintis bent kiek rimtesnės politinės paramos. Kitas labai svarbus veiksnys yra tai, kad mums patinka ar nepatinka, bet milžiniška visuomenės dalis yra orientuota anaipol ne vakarietiška kryptimi ir, kalbant tiesmukiškai, gyvena dar nostalgiskomis nuotakomis. Taigi, Prezidentas, kad neprarastų savo populiarumo, o neišvengiamai ir įtakos, yra priverstas balansuoti tarp įvairių visuomenės nuomonių. Dėl tos priežasties jam, o tiksliau jo komandai, vis tik kartais nepavyksta labai tiksliai ir aiškiai apsispręsti dėl konkrečios Prezidento pozicijos vienu ar kitu klausimu. Šitas neapsisprendimas yra susijęs su tuo, kad matyt nematoma galimybių vieną ar kitą poziciją paaiškinti. Tad Prezidentas, kuris užėmė iš principo teisingą poziciją „Williams“ privatizavimo atveju, vis dėlto tai darė nenuosekliai bei neryžtingai ir pats pralaimėjo.

Lygiai taip pat manau, kad Prezidento klaida laikytinas ir jo elgesys po Seimo rinkimų. Jeigu Prezidentas ir jo komanda būtų labiau atsižvelgę į mano minėtą pagrindinę jo funkciją, tai be jokios abejonės būtų buvę naudingiau, jeigu Prezidentas būtų pernelyg nesikišęs į naujos Vyriausybės formavimosi procesą. Dabar gi išėjo taip, kad mes realiai turime vadina-

mosios „naujosios“ politikos Vyriausybę, kuri formaliai yra liberali ir anaipol ne kairioji Vyriausybė, tačiau praktiškai jos veiksmai niekuo ypatingai nesisiskiria nuo tos politikos, kurią būtų vykdžiusi ir socialdemokratinė opozicija. Tuo tarpu Prezidentas, pernelyg glaudžiai susisijęs su šia politika, kaip tik ir rizikuoja savo reputacija ir mažina savo galimybes įtakoti šalies politiką tokiais lemtingais momentais.

Prie rimtesnių Prezidento klaidų reikėtų priskirti ir jo politiką Rytų, ir pirmiausia Rusijos, atžvilgiu. Šiaip ar taip reikia pripažinti, kad dabartiniu metu vienintelė dar turinti šokią tokią įtaką partija, kuri turėjo aiškiai ir kryptingą santykių su Rytais politiką, buvo konservatoriai. Tuo tarpu visos kitos partijos, nors jose esama žmonių, kurie teisingai suvokia šitos politikos keliamas problemas, geriausiai atveju laikosi nenuoseklios pozicijos, o blogiausiai – negalime būti tikri, kokia yra jų autentiška pozicija, kuri be abeje išryškės pačiose lemiamų sprendimų dėl Lietuvos integracijos išvakarėse. Taigi, Prezidentas deramai neįvertina to

fakto, kad šiandien Lietuvos užsienio politiką – pirmiausia Rytų politiką – didžiuoju mastu diktuoja siauros žmonių grupės, kurios, nebijau atsakyti už savo žodžius, vardan savo asmeninės naudos ir pasipelnymo yra pasirengusios daryti bet kokias nuolaidas, galimas dalykas, net gyvybinių valstybės interesų sąskaita. Deja, bet mūsų Prezidentas yra stipriai pasidavęs šių grupių ir jas ginančių jėgų retorikai, kurią ypač sustiprina rusofilijos ne vienos informacijos priemonės skleidžiamos nuotakos ir nuostatos, todėl šita Prezidento politika taip pat tampa gerokai dviprasmiška. Nors manau, kad nėra jokio pagrindo abejoti jo vakarietiškos orientacijos nuoširdumu. Ši trečioji Prezidento klaida yra reikšminga visos šalies atečiai, nes manau, kad, pataikaudamas tokioms populistinėms, rusofiliskoms nuostatomis, Prezidentas sumažina net savo galimybes būti perrinktam kitai kadencijai. Nors mes nežinome, ar jis balotiruosis, vis dėlto šiuo metu žvelgiant į Lietuvos politinį peizažą darosi akivaizdu, kad jis yra bene vienintelė rimtesnė alternatyva kairiųjų kandidatui.

Metodistų bažnyčia įkūrė pagalbos centrą

Biržuose atidarytas Pagalbos centras, skirtas padėti žmonėms, priklausomiems nuo alkoholio ir narkotikų, bei jų šeimos nariams. Tokio pobūdžio projektas, finansuojamas ir remiamas Jungtinės metodistų bažnyčios, Lietuvoje įgyvendinamas pirmą kartą. Centrai vadovauja Biržų metodistų bažnyčios kunigas

Kingsley Halden. Naujajame centre dirbs 12 savanorių. Trys etatiniai darbuotojai konsultuos norinčius atsikratyti priklausomybės. Kaip rodo besikreipiančiųjų į reabilitacijos centrų narkomanų skaičius, Biržai šiuo metu yra antras miestas po Visagino pagal narkotikų vartojimo aktyvumą.

Lietuvos rytas

JOACHIM TAUBER

Hitlerio-Stalino pakto priežastys ir padariniai

3

(atkelta iš 3 psl.)

Stalinas. Toks buvo greitas pakto padarinys. Tačiau vienu aspektu šią mintį reikėtų išplėsti. Stalino bendradarbiavimas jokių būdu neatleidžia Vokietijos diktatoriaus nuo kaltės. Jis ir jo politika, nuo pat pradžios orientuota į užkariavimą, esant konkrečiai istorinei situacijai leido Stalinui perimti teisę vaidmenį. Dėl to Stalino elgesys neatperka vokiečių vyriausybės kaltės; jo politika pašalina tik paskutinę galimą kliūtį Antrojo pasaulinio karo pradžiai. Prie to nemažai prisidėjo ir britų garantijų sudaryta veikimo laisvė Sovietų Sąjungai.

Rytų Europos valstybėms, Vokietijos ir Sovietų Sąjungos kaimynėms, paktas reiškė katastrofą. Stalinas laikėsi slaptojo protokolo papildymuose išsiderėtų interesų. Rugpjūčio 17 d. Raudonoji armija įžengė į Rytų Lenkiją. Nors vokiečiai ir spaudė, Stalinas neskubėjo: prieš pradėdamas puolimą jis palaukė, kol Vakarai paskelbs karą ir lenkai patirs karinį pralaimėjimą. Suomijoje 1939–1940 m. žiemą sovietai įsivėlė į ginkluotą konfliktą, kuris dėl jo eigos (Raudonoji armija pasiekė tik nežymių teritorinių laimėjimų) šiai šaliai leido išsaugoti savarankiškumą. Tuo tarpu negalinčios apsiginti Baltijos valstybės neturėjo jokių šansų: spaudžiamos Sovietų Sąjungos jos iš pradžių turėjo sutikti su karinių bazių įsikūrimu, kad vėliau „savo pačių noru“ įsijungtų į SSRS. Rumunija buvo priversta atiduoti Besarabiją ir Šiaurės Bukoviną. Maskvos neutralumas apsimokėjo tikrąja to žodžio prasme.

Neturintys jokių moralinių skrupulų politikai ši ką tik aptarta

sovietų ekspansija galėtų būti pavadinta „sėkme“. Tačiau mes neturime leisti suklaidinami. Paktas Stalinui davė vien neigiamus rezultatus, nes 1939 m. rugpjūtis tiesiogiai susijęs su kita istorine data: 1941 m. birželio 22 d. Hitlerio Vokietija užpuolė Sovietų Sąjungą. Po vokiečių užpuolimo Stalinas dėl 1939 m. pakto teisinosi, kad tai buvusi vienintelė galimybė užkirsti kelią vokiečių agresijai ir duoti laiko Sovietų Sąjungai pasirengti neišvengiamam susidūrimui. Tačiau faktai liudija prieš šį tariamą norą atskleidžiant, kurio Stalinas esą siekė. Nors Hitleris 1939 m. vasarą kariniu atžvilgiu nebuvo pasirengęs pulsti Sovietų Sąjungos, 1941 m. Raudonoji armija susidūrė su priešu, turinčiu visos Europos išteklis ir po vadinamosios pergalės Vakaruose pasiekusiu savo karinės galios zenitą. Tuo tarpu Sovietų Sąjunga po Prancūzijos pralaimėjimo ir Didžiosios Britanijos išstūmimo iš kontinento neturėjo sąjungininkų, t. y. ji turėjo priešintis vokiečių antpuoliui viena ir iš pradžių būdama izoliuota. Žinoma, Stalinas manė, kad jei Hitleris užpuols, Vakarai iškart taps po sąjungininkais, tačiau Anglijos, o vėliau ir Amerikos pagalba tapo pastebima tik vokiečiams pralaimėjus prie Stalingrado. Dėl to pradinės pozicijos buvo gerokai blogesnės nei 1939 m. „Atokvėpis“ privertė rusų ir kitas tautas įsivelti į žiauriausią karą, kovą dėl egzistencijos tikrąja to žodžio prasme.

Taigi Stalino apskaičiavimai įvairiais aspektais pasirodė esą klaidingi. Greitas Vakarų nuslopinimas neleido išpliekti ilgalaikiam kapitalistinių valstybių konfliktui, kurį Maskva, be abejonės, pranašavo. Nors Anglija ir neatsisakė tolesnės kovos, tačiau buvo galima nuspėti, kad britai nepajėgs greitai grįžti į kontinentą. Stalino pareiškimas 1940 m. britų ypatingam pasiuntiniui serui Staffordui Crippsui, kad jis nemano, jog Vokietija galinti laimėti karą dėl britų pranašumo jūroje bei ekonomikos srityje ir numatomo JAV įsitraukimo į karą, atitiko realybę. Šis pareiškimas padeda mums geriau suprasti galbūt lemtingiausią klaidingą Stalino

išvadą: Hitleriui jis priskyrė savo racionalumą.

Tačiau Hitleris – to neturėtume pamiršti – nuo pat pradžios pakto suprato kaip laikiną ir aplinkybių padiktuotą būtinybę. Paskutinis įkaltis, patvirtinantis tokią laikyseną, buvo jo pasirengimas už sovietų neutralumą rusams pripažinti visą Pietų Europą, įskaitant ir Stambulą. Tam J. von Ribbentropui buvo duoti įgaliojimai. Bet kadangi iš sovietų pusės nebuvo jokių puolimų, apie šias sritis sutartyje nebuvo užsiminta; veikiausiai dėl to, kad nei Stalinas, nei V. Molotovas neįsivaizdavo, ką jie dar gali laimėti iš Hitlerio. Niekas geriau neatskleidžia slaptojo Hitlerio minčių, kaip čia aptartos aplinkybės. Tokios nuolaidos siūlomos tik tada, kai manoma, jog sandėris yra laikinas.

Stalinas pats padėjo Hitleriui siekti tolesnių planų, išdėstytų veikle „Mein Kampf“. „Jei Barbarosa [kodinis antpuolio prieš SSRS pavadinimas. – J. T.] pakils, pasaulis sulaukys kvėpavimo“, – pareiškė Hitleris 1941 m. vasaros pradžioje. Tikrąjį karą Hitleris pradėjo 1941 m. birželio 22 d.; tai buvo „baisiausias užkariavimų, pavergimų ir naikinimų karas, kokį tik žino naujųjų laikų istorija“.

Antrojo pasaulinio karo istorijoje Sovietų Sąjungai dukart teko svarbiausias vaidmuo: pirmą kartą, kai ji, sudarydama paktą, leido vokiečių diktatoriui pradėti karą, antrą kartą, kai tapo tiesioginiu Hitlerio agresijos tikslu. Hitleriui apsisprendus pradėti Barbarosos operaciją ir žlugus žaibiškam karui, karo eiga priartėjo prie lemiamos ribos. Beje, 1941 m. birželio 22 d. antpuolis prieš SSRS rimtoje mokslineje diskusijoje niekad nebuvo suprantamas kaip reakcija į artėjančią Raudonosios armijos puolimą. Šis teiginys, ilgainiui gyvavusi Goebbelso melaginga propaganda neturi jokio pagrindo. Karinės strategijos atžvilgiu antpuolis buvo bereikšmis, net jei Hitleris, norėdamas nusišviesti savo tikruosius motyvus, ir kalbėjo vokiečių generolams apie sovietų grėsmę.

(bus daugiau)

SVEIKATOS KERTĖ

Tulžies pūslės akmenligė

Kas tai yra?

Tulžies pūslės akmenligė (lot. *cholelithiasis*) - liga, kai tulžies pūslėje ar jos latakuose susidaro akmenys.

Ši liga yra dažna ir labiau paplitusi tarp vyresnio amžiaus žmonių. Moterys serga du kartus dažniau negu vyrai. Tulžies pūslės akmenligė nustatoma vyresniems kaip 60 metų 40 proc. moterų ir 10 proc. vyrų.

Kas sukelia?

Tai polietiologinė liga. Veiksniai, didinantys riziką susirgti akmenlige, yra tokie:

1. Lytis (moterys serga dažniau).
2. Nėštumas.
3. Amžius (vyresni žmonės serga dažniau).
4. Paveldimumas ir geografinė aplinka.
5. Viršsvoris.
6. Mityba: gyvuliniai riebalai, angliavandeniai, didelis cholesterolio kiekis kraujyje.
7. Gretutinės ligos: cukrinis diabetas, Krono liga, kepenų cirozė, hemolizinė anemija.
8. Vaistai: peroraliniai kontracetikai, klofibratai.
9. Alkoholis, rūkymas.

Kaip liga pasireiškia?

Skiriamos kelios akmenligės klinikinės stadijos:

- I. Akmenų formavimosi - ši stadija kliniškai nepasireiškia. Jos metu iš cholesterolio pertekliaus, bilirubino, kalcio druskų ir kitų medžiagų formuojasi akmenys, kurie pagal sudėtį gali būti cholesteroliniai ir pigmentiniai.
- II. Asimptominė akmenligė -

kliniškai nepasireiškia.

III. Simptominė akmenligė - jos metu pasireiškia 1) *dispeptinis* sindromas (jo metu paprastai jaučiamas nestiprus skausmas viršutiniame dešiniajame kvadrante. Drauge gali atsirasti nespecifinių ligos požymių: rėmens graužimas, pykinimas, riebaus maisto netoleravimas, pilvo pūtimas); ir 2) *colica hepatica* - būdingas stiprus skausmas po dešiniuoju šonkauliu lanku, trunka ne mažiau kaip 30 min., priepuolinių pobūdžio. Gali sukelti riebus maistas, fizinis krūvis. Skausmą dažnai lydi pykinimas, vėmimas.

IV. Komplikacijų - jos gali būti ūminės (ūmus tulžies pūslės uždegimas, mechaninė gelta, cholangitas, ūmus pankreatitas) ir lėtinės (tulžies pūslės adenokarcinoma, lėtinis cholecistitas, tulžies pūslės vandenė).

Kaip liga nustatoma?

Ligai nustatyti taikoma:

1. Ultragarsinis tyrimas.
2. Rentgenologinis tyrimas.
3. Intraveninė cholangiocholangiografija.
4. Dadioizotopinis tyrimas.
5. ERCP (endoskopinė cholangiopankreatografija).
6. Kompiuterinė tomografija.

Kaip liga gydoma?

- I. Konservatyvus gydymo būdai:
 - 1) akmenų tirpinimas vaistais;
 - 2) estrakorporinė litotripsija;
 - 3) tiesioginis tirpinimas.
- II. Akmenų pašalinimas operacijos būdu.

Dr.R.B.

NAUJOS KNYGOS

Mečislovas Jučas. KRIKŠČIONYBĖS KELIAS Į LIETUVĄ. ETAPAI IR PROBLEMOS, Vilnius: Baltos lankos. 2000. - 190 p.

Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto profesorius studija buvo sumanyta kaip Lietuvos dailės muziejaus surengtos parodos "Krikščionybė Lietuvos mene" knyga, apibendrinanti ilgąmečius profesoriaus tyrinėjimus ir pratęsianti Z.Ivinskio, P. Rabikausko ir kitų iškilių Lietuvos praeities tyrinėtojų darbų, pristatančių krikščioniškos Lietuvos savastį šiandieninei visuomenei.

Lietuvos krikšto prielaidų analizę prasidedanti studija atskleidžia pagrindinius krikščionybės įsitvirtinimo etapus.

Leidinyje gausiai iliustruotas bažnytinio meno relikvijų nuotraukomis. Šiandien skaitytojas dar turi galimybę daugelį šių relikvijų pamatyti nuolatinėje Taikomosios dailės muziejaus ekspozicijoje, o plačiau apie unikalius eksponatus paskaityti M. Jučo knygoje "Krikščionybės kelias į Lietuvą".

Studijos viršelį puošia legendomis apipintas Trakų bažnyčios Švč. Mergelės Marijos su Kūdikiu Jėzumi paveikslas. Vienoje iš legendų pasakojama, kad šį paveikslą Didysis kunigaikštis Vytautas gavęs iš Bizantijos imperatoriaus Manuelio II Paleologo, o XVIII amžiuje popiežius Klemensas XI leido karūnuoti malonėmis garsėjantį Trakų Madonos paveikslą dviem naujomis aukso karūnomis, papuoštomis deimantais. Šis paveikslas tapo pirmuoju Šv. Sosto oficialiai pripažintu stebuklingu paveikslu Lietuvoje.

Jūratė Dusevičiūtė

Nauja moterų profesionalių futbolo lyga

Balandžio 14 d. debiutavo pirmoji moterų profesionalių futbolo lyga Amerikoje, sutrumpintai vadinama "Wusa". Pirmąsias rungtynes, kurios buvo sužaistos Washingtone tarp vietos ir Bay Area komandų ir kurias stebėjo daugiau negu 34 tūkstančiai žiūrovų, laimėjo Washington atstovės. Laimėtojų vienuolikeje matėsi plačiai žinoma Amerikos futbolininkė Mia Hamm, o taip pat ir eilę gerų Brazilijos žaidėjų.

Šioje moterų profesionalių lygoje rungtyniauja 8 koman-

dos. Be jau minėtų dviejų, yra ir Atlantos, Bostono, Carolinos, New Yorko, Philadelphiaus ir San Diego vienuolikos. Chicago čia savo komandos nebūti.

Tačiau Amerikos vyrų profesionalų futbolo lygoje, kuri vadinasi MLS, gerai reiškiasi chikagiečių vienuolike "Fire". Anksčiau ji sužaidė lygiomis su Columbus komanda, balandžio 14 d. namuose ji įveikė D.C. United 2:0. Chikagiečių eilėse gerai pasirodė ukrainietis, įmušęs vieną įvartį.

E.Š.

Mocha

2 šaukšteliai maltos kavos,
2 šaukšteliai cukraus,
1 šaukštelis kakavos,
1/3 stiklinės pieno,
1/2 šaukštelio vanilinio cukraus,
Papuošimui: plaktos grietinės.

Pieną pašildyti, sudėti cukrų, vanilinį cukrų ir kakavą, išmaišyti ir laikyti ant mažos ugnies kol pasidarys sirupas. Kava užplikoma 250 ml verdančio vandens. Kakavos sirupą padaliname pusiau ir supilame į dvi stiklines, po to išpilstome padaliną pusiau kavą ir papuošiame plakta grietinele.

Garbanės pyragas

2 stiklinės cukraus,
1 šaukštelis kepimo miltelių,
3 stiklinės miltų,
2 šaukšteliai kakavos,
400 g grietinės,
4 kiaušiniai.

Glajui:

150 g sviesto,
3 šaukštai cukraus,
3 šaukštai pieno,
3 šaukštai kakavos.

Du kiaušinius išplakame su 1 stikline cukraus, kepimo miltelių sumaišome su 150 g grietinės ir sudedame į kiaušinius, suberiame 1,5 stiklinės miltų. Pastatome kepti paplotį. Kitus du kiaušinius išplakame su likusiu cukrumi ir kakava, sudedame 150 g grietinės su kepimo milteliais ir sudedame likusius miltus. Iškepame paplotį. Baltąjį paplotėlį supjaustome kubeliais ir apvoliojame likusioje grietinėje, sudedame ant tamsojo papločio. Sviestą išlydomė, sudedame cukrų, kakavą ir pieną. Viską užverdame ir truputį ataušiname. Tada visą pyragą užpilame glajumi.

Lietuviai pianistai koncertavo garsioje Washingtono meno galerijoje

Balandžio 17 d. Lietuvos ambasada Washingtone, bendradarbiaudama su seniausia Washingtono meno galerija "The Corcoran Gallery of Arts", surengė lietuvių pianistų koncertą. Keturi jauni, tačiau JAV jau spėję išgarsėti Lietuvos pianistai Gabrielius Alekna, Andrius Žlabys, Sonata Deveikytė-Zubovienė ir Rokas Zubovas atliko klasikinės muzikos kūrinius. Koncerto programoje - Johann Sebastian Bach, Frederic Chopin, Johannes Brahms, Franz Schubert bei Gintaro Sodeikos kūriniai. Pianistų koncerto klausėsi sausakimša salė, maždaug 200 klasikinės muzikos gerbėjų. Po koncerto atlikėjai bei klausytojai buvo pakviesti į priėmimą su lietuviškais skanėstais.

LR amb. Washingtone inform.

Mokslo naujienos

Rusijos mokslininkams atlikus tyrimą buvo surastas būdas kaip pagal žmogaus pirštų antspaudus nustatyti jo ūgį ir lytį. Be to, kaip pranešama, pirštų antspaudai gali pagelbėti sudarant serijinių žudikų psichologinius portretus. Tyrimą atliko Rusijos ekspertai iš Teisingumo ministerijos. Kaip praneša ministerijos spaudos tarnyba, ekspertų atradimai padės nagrinėjant serijinių žudikų bylas. Pirmieji pirštų antspaudų tyrimai pradėti XIX a. pabaigoje, kai paaiškėjo, kad kiekvieno žmogaus pirštų antspaudai - skirtingi. Nuo tada mokslininkai taip pat tyrinėjo, ar pagal pirštų paliekamas žymes galima nustatyti žmogaus būdą ir sudaryti jo psichologinį portretą. Tačiau iki šiol manyta, kad tai padaryti neįmanoma.

Pasaulyje vėl stebina japonai. Šįkart jie pristatė originalų biologinį tualetą, kuris veikia praktiškai nepalikdamas jokių atliekų... Buvo sukurta bakterija, kuri maitinasi maisto atliekomis. Šis mikroorganizmas buvo patalpintas į specialius medinius konteinerius, pritaistytus prie unitazo korpuso. Bakterija perdirba visas į tualetą kriauklę išleidžiamas atliekas per 2-3 valandas. Vienintelis dalykas, kuris lieka po to, - švarus vanduo ir anglies rūgštis. O svarbiausia, šis tualetas neskleidžia jokių kvapų. Jo nereikia prijungti prie kanalizacijos, taigi jis nepakeičiamas išvykose į gamtą bei sodo nameliuose. Tualetu labai paprasta naudotis, o medinius konteinerius su bakterijomis reikia keisti tik kartą per metus. Šie tualetai prekyboje turėtų pasirodyti jau kitą mėnesį.

Astronomė, profesorė Annelia Surgant mano, kad gyvybė kitose planetose bus aptikta jau per artimiausius 20 metų. Tačiau klausimas, ar jos forma bus bent kiek bus panaši į žmogiškąją, lieka atviras. Neseniai paskaitoje Tarptautiniame Edinburgo festivalyje profesorė papasakojo, kaip pažengę šiuolaikiniai astronomų stebėjimai, skirti gyvybės už Saulės sistemos ribų paieškoms. Ji tvirtina, kad galimybės rasti gyvybę Visatoje neginčijamai egzistuoja, tačiau kalbėti apie tai, kad tai bus humanoidai, kol kas anksti. Beje, profesorė labai skeptiškai atsiliepė apie NSO.

Kansas valstijos universiteto mokslininkai pradėjo naudoti sojos pupėles plastikų gamybai. Tokios idėjos tyrimas pradėtas dar 1996 metais, o dabar mokslininkai jau priartėjo prie tyrimų pabaigos. Tyrimo tikslas buvo atrasti naujų panaudojimo sričių Kansaso žemės ūkio produktams. Ronald Madle, vadovaujantis Javų tyrimų centrui, teigia, kad pagrindinis jų tikslas buvo padidinti Kansase auginamų kultūrų vertę, todėl atsirado nemažai vertės didinimo idėjų, tarp kurių buvo ir plastikų gamyba. Todd Domer, atstovaujantis Kansas žemdirbių asociacijai, teigė: "Tai yra žemdirbystės ateitis. Fermeriai atranda vis daugiau išauginamų produktų panaudojimo sričių ir dabar jų verslas išena už fermos vartų ribų".

Cicerietės Jadvygos Jelmokienės 103-sis gimtadienis

Edvardas Šulaitis

Pernai mūsų spaudoje rašyta apie dr. Jono Adomavičiaus "Sodyboje" Chicagoje gyvenančią Sofiją Gedvilienę, kuri 2000 m. spalio mėn. pabaigoje minėjo savo 102-įjį gimtadienį. Šį kartą norisi kiek plačiau susipažinti su kita "Šimtamečių klubo" nare - Jadvyga Jelmokiene, esančia apie pusmečiu vyresne už Sofiją.

Jos abi turi šiek tiek bendro: abi gyveno Cicero lietuvių telkinyje, o Jadvyga dar ir dabar čia tębėgyvena (nuo 1950-ųjų metų). Jadvyga savo 103-įjį gimtadienį atšventė kovo 2 dieną savo namuose, Cicero, kartu su savo dukromis Olimpija Baukiene ir Natalija Sodeikiene bei pirmosios vyrų Mindaugu - LB Cicero apylinkės valdybos pirmininku.

Kuomet pas šią ilgąamžę apsilankėme su kakties išvakarėse, buvom gerokai nustebinti jos energija, žvalumu, tiksliais atsakinėjimais į klausimus. Jadvyga pasižymi sąmone, atmintimi ir kitomis geromis savybėmis, kurios retai užtinkamos pas panašaus amžiaus ar net jaunesnius žmones. Nežiūrint, kad Jadvyga yra tekę sutikti šimtus kartų Šv. Antano bažnyčioje, parapijos salėje (kur ji yra nuolatinė lietuviškų renginių lankytoja), Cicero gatvėse ir kitur, vėliausias mūsų susitikimas buvo ypatingai džiugus ir mielas, nes turėjome progą pasveikinti ją su 103-uoju gimtadieniu.

Šimtmečio minėjimas

Atsimenu 1998 metų kovo 8 d., kada Šv. Antano parapijos pastate įvyko jos kiek didesnis šimtojo gimtadienio minėjimas, kurio metu suaktyvininkė pūtė žvakutes ant didžiulio gimtadienio torto. Tada apie ją kitas ilgametis Cicero lietuvių telkinio gyventojas bei veikėjas dr. Petras Kisielius taip kalbėjo:

"Stebėdami ponios Jadvygos dvasinį veidrodį, matome, kad ji visą gyvenimą yra labai religinga asmenybė. Bažnyčią ji lankydavo ne vien sekmadieniais, bet, kol buvo pajėgi, net kasdien. Ji pareiginga lietuviškos visuomenės narė. Ją matydavome ir matome visuose Cicero lietuvių renginiuose, pastebime ją, besidominčią kultūriniais įvykiais. Ji gero būdo, gražių įgūdžių".

Tuomet suaktyvininkei didelį sveikinimo lankštą atsiuntė šventasis Tėvas Jonas Paulius iš Vatikano, JAV prezidentas Bill Clinton, Lietuvos prezidentas

"Šimtamečių klubo" narė Jadvyga Jelmokienė, gyvenanti Cicero, savo namuose kasdien skaito lietuvišką spaudą

Ed. Šulaičio nuotr.

Valdas Adamkus, Illinois gubernatorius Jim Edgar. Cicero miesto valdyba savo posėdyje taip pat buvo priėmusi nutarimą pasveikinti mūsų šė.

Gimusi devyniolikto amžiaus pabaigoje

Daug ką mums suaktyvininkė papasakojo apie savo praeitį. Ji gimė 1898 m. kovo 2 d. Kopūrų vieniemyje, Vendžio galos valsčiuje, tuometinėje Kauno gubernijoje. Jadvyga - vidurinis vaikas Aleksandro ir Natalijos Michalkevičių šeimoje. Ji pragyveno savo jaunesniąją seserį bei vyresniąją amžiumi brolių, kuris 10 metų turėjo praleisti Sibire. Tačiau jie abu jau buvo įžengę į jų amžiaus 90-mečius.

Jadvygos gyvenime viena iš šviesiausių datų yra jos jungtuvės su Juozu Jelmoku, buvusiu Kauno policijos vadu. Sutoktuvės įvyko Vytauto Didžiojo bažnyčioje Kaune 1921 metų rudenį. Juos tada palaimino žinomas rašytojas, kanaaninkas Tumas Vaižgantas. Kuomet 1923 m. jos vyras Juozas buvo paskirtas Kėdainių apskritys viršininku, o Jadvyga paveldėjo savo tėvų dvarą toje pačioje Kėdainių apskrityje, Josvainių valsčiuje (iš čia yra kilęs ir žinomas gydytojas dr. Jonas Adomavičius, ji ten persikraustė. Jiedu laimingai tame Antanavos dvare gyveno iki 1944-ųjų metų kuomet reikėjo bėgti nuo Raudonosios armijos į Vokietiją. Pralaidus karo baismus, gyventi Kasselio-Mattenbergo stovykloje, o 1949-aisiais pasikrauti į Vokietiją.

Tačiau Jadvygos ir Juozo bendro gyvenimo gija neužlugo nutruko: Juozas netikėtai iškelejo į šė. O mes apie ją, be liavo amžinybės 1967 m. bir-

želio 18 dieną. Jadvyga šią netektį pergyveno ramiai ir nepuolė į neviltį. Ir dabar ji dar gyvena viena savo namuose, nors kasdien pas ją atsilanko netoliese gyvenančios jos dukros ir žentas. Tačiau ši "Šimtamečių klubo" narė stengiasi būti savarankiška ir, kiek pajėgia bei kiek sąlygos leidžia, nori pati tvarkytis savo ūkį.

Kuomet ateina pavasaris, šiltesnės dienos, Jadvyga skuba į daržą prie savo pamėgtų gėlių, kurias labai prižiūri. Jos diena prasideda 6 valandą ryto ir tęsiasi iki vėlumos. Vakare vis nepamiršta pasiklausti "Margaritės" radijo programos. O dienos metu (dar be akinių!) skaito "Draugą" bei kitus laikraščius. Labai mėgsta megzti ir prie šio darbo dažnai praleidžia ilgąs valandas.

Vaizdingi šimtametės pergyvenimai

Daug ką ši miela suaktyvininkė mums papasakojo, beveik būtų galima visą knygą parašyti. Ji turi įdomių pergyvenimų ir moka visa taip perduoti. Bet jau dabar visko nesuminėsi...

Pasiteiravus ką reikėtų daryti norint ilgai gyventi, 103-jų metų amžiaus sulaukusį tautietį kokio nors stebuklingo recepto nepajėgė duoti. Ji net ypatingesnės dietos nesilaiko, o kartais net ir stikliuką išgeria. Atrodo, kad mūsų suaktyvininkė net ir savo buvusio kaimyno Lietuvoje, dr. Adomavičiaus griežtokų pamokymų ne visada yra linkusi paisyti...

Baigiant reikėtų palinkėti šiai mūsų tautietei dar daug ilgų bei sveikų metų! Tegul gerasis Dievo bendro gyvenimo gija neužlugo nutruko: Juozas netikėtai iškelejo į šė. O mes apie ją, be liavo amžinybės 1967 m. bir-

Senių Hills? Ne! Tik 80-mečių

Alfonsas Nakas

Prieš porą tuzinų metų new-yorkietis Vytautas Beleckas, sužinojęs iš prieš jį keliavusių apie kvepiančių pušynų ir skaidraus vandens ežerėlių vietovę Šiaurinėj Floridoj (Panhandle), panorą ne tik pats su savo šeima ten kurtis, bet ir kitus savo tautiečius kvieisti ten gyventi,

vieną bendrą pokylį sutiko surengti dar jauna ir labai energinga Alė Žebertavičienė, meniškios sielos moteris, solistė, vaidybos būrelio "Aidas" vadovė, LB apyl. valdybos narė renginiams.

Pagerbtuvių pokylis įvyko 2001 kovo 25 d. Šv. Teresės

Sunny Hills 80-mečiai (iš k. į d.): Vincas Žebertavičius, Agnes Sovis, Vytautas Beleckas, Petras Mackus, Jurgis Savaitis, Emilija Poulik ir Alfonsas Nakas

kai sulauks pensininkų amžiaus. Na ir susigundė daugiau nei šimtinė! Oficialus vietovės vardas - Sunny Hills, FL. Pensijos amžiui artėjant ar jam jau prasidėjus, statėmės namus ir į Sunny Hills kėlėmės lietuviai iš New Yorko, New Jersey, Detroito ir pačios "sostinės" Chicago. Kadangi "sunny" ir "senis" fonetiškai giminingi (ypač tarp apykurčių), šiaurėj palikti tautiečiai mūsų vietovę ėmė pravardžiuoti "senių hills". Pravarde prisiėmė su šypsena, nors čia kurdamiesi daugelis dar nebuvom labai seni.

Nepamatėm, kaip keliolika metų "senių kalvomis" nusirito. Kai 2001-sius pradėję suskaičiavome, nustebom: net 9 lietuviai šiemet baigiamė 80 metų! Vienas kitas ėmė kurti planus, kaip čia tą sukaktį paminėti ar atšvęsti. Kiek daug reikėtų sveikatos net ir pasyviems "baliuninkams", ką bekalbėti apie individualius rengėjus! Tai labai visi nudžiugome, kai visiems sukaktuvinkams

Alė Žebertavičienė

parapijos salėje, dalyvaujant beveik 80-čiai svečių. Puotą palaimino kun. Leonardas Mus-

Algirdo Landsbergio paskaitos Long Islande

Gegužės 4 d., 12 val., Freeport Library: Diane Johnson, "Le Divorce", romanas apie amerikiečius Paryžiuje, kultūrų susidūrimą.

Gegužės 10 d., 12:30 val., East Meadow Library: "Trečiasis įsakymas", Kieszowski'o filmas ir diskusijos (gegužės 24 d. - "Ketvirtasis įsakymas").

Gegužės 12 d., 2:00 val. p.p., Lynbrook Library: Victor Hugo, "The Hunchback of Notre Dame", romanas, jo versijos ekrane ir aktualumas.

Gegužės 21 d., 2:00 val. p.p., Great Neck Library: Maxine Hong Kingston, "Woman Warrior", autobiografinis romanas apie JAV kiniečius tarp dviejų kultūrų.

teikis. Programą vedė, perpindami poezijos posmais, pati Alė ir Stasys Vencius. Vieną progini eilėraštį padeklamavo Bronė Nakienė. LB sveikinimus išreiškė apyl. v-bos pirm. Genė Gedminienė, o dalyvauti negalėjusio klebono Francis Szczykutowicz'iaus sveikinimą perdavė kun. L. Musteikis. Alė perskaitė Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus sveikinimą A. ir B. Nakams, o V. Žebertavičių sveikino Detroito teatralė Danutė Jankienė. Dar kalbėjo Laima Savaitienė, o pačią gražiausią savo kalbą iš rašto, lietuviškai bei angliškai, perskaitė sukaktuvinkas Jurgis Savaitis. Pagaliau, Petrui Paparčiui akordeonu pritariant, Alė padainavo devynias pramogines dainas. Jos pusvalandžio koncertas buvo labai šiltai priimtas.

Kadangi vasario ir kovo mėnesiais Sunny Hills žydi azalijos, gabioji jų puokščių sudarytoja Albina Vyšniauskienė salę buvo išpuošusi keliomis dešimtimis margaspalvių puokščių.

Iš devynių, 1921-siais gimusių, tik viena moteris ir vienas vyras nepanorė į pagerbtuvių pokylį jungtis. Štai tos ir tie septyni, kurie čia buvo pagerbti (surašau gimimo datų eile):

Vytautas Beleckas, sausio 22; Vincas Žebertavičius, vasario 24; Agnė Laurinaitytė-Sovis, kovo 2; Alfonsas Nakas, kovo 3; Jurgis Savaitis, balandžio 22; Emilija Žalkauskaitė-Poulik, liepos 21; Petras Mackus, rugsėjo 29.

Nenorėdamas laikraščio perdau apkrauti, susilaikau nuo jubilatų biografinių faktų aprašinėjimo. Po truputį biografinių duomenų bus paskelbta "Draugo" dienraštyje.

Dėka Alės Žebertavičienės, Onutės Peleckienės, o ir jubilatų žmonių bei vienos jubilatės vyro, šis masinis sukaktuvių pokylis puikiai pavyko ir Sunny Hills gyventojams liks ilgai atmintinas.

Kas žino, gal mūsų pavyzdžiu tokius masinius gimtadienius ims rengti ir kitų, daug didesnių, telkinių tautiečiai?..

Lietuvos paviljonas jau pradeda trukdyti ir vokiečiams

(atkelta iš 2 psl.)

ėmė derėtis su būsimaisiais pirkėjais. Be to, parodos organizatoriai iš anksto užsitikrino, kad nebus nugriauti įdomiausi statiniai "Expo 2000" - "Banginis" ir "Pašto dėžė". Pavyzdžiui, kaip ir buvo planuota, Turkijos paviljone netrukus įsikurs šios šalies turizmo ministerijos kultūros ir prekybos centras, Norvegijos paviljonas irgi taps prekybos ir renginių centru. Šie paviljonai - bene vieninteliai, kuriuose ateityje veiks valstybinės institucijos.

Prancūzijos paviljone birželio 7 d. duris atvers firmos "Decathlon" sporto prekių parduotuvė. Su šia firma buvo tartasi dar projektuojant šį statinį.

Į Vokietijos paviljoną jau įsikėlė informacinių technologijų bendrovė "Nordmedia" ir su Stanfordo universitetu įkurta elektroninės žiniasklaidos laboratorija "Multimedia Learning

Lab".

Pirmosios įmonės prieš keleto dienų persikėlė į buvusį Suomijos paviljoną, kuriame nuo šiol dirbs Hanoverio mugės rinkodaros centro specialistai.

Čekijos paviljoną įsigijo kosmetikos gaminių koncernas, kuris iš Hanoverio siųs elektroninių paštų užsakytą kosmetiką. "Expo Grund GmbH" vadovai patikino, jog nebus nugriauti Didžiosios Britanijos, Švedijos, Danijos, Vengrijos ir Belgijos paviljonai, nors dėl tolesnio jų naudojimo sutarčių dar nėra.

Nemažai paviljonų, tarp jų - ir Latvijos bei Estijos - jau išardyti ir išgabenti į tėvynę.

Naujai įkurtose bendrovių atstovybėse ir prekybos centruose netrukus dirbs mažiausiai 5 tūkstančiai žmonių. Nemažai jų įdarbins renginių centras buvusioje bendrovės "Preussag" arenoje ir viešbutis "Radisson".

Lietuvos rytas

LIETUVA 2001

Pigiausios kainos skrydžiams į VILNIŲ vasarą iš New Yorko, Chicagos, Los Angeles, Detroito, Clevelando, Floridos ir kitų JAV miestų Finnair ir kitomis oro linijomis.

- Mašinų rezervacijos Vilniuje
- Viešbučiai
- 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

• Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

• Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

• Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

• ATM naują mašiną ir korteles

• Liesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

MAY PICK-UP SCHEDULE

May 9	Cape Cod, MA	3:30 - 5:00 pm
May 10	Albany, NY	7 - 8 pm
May 11	Binghamton, NY	9 - 10 am
May 11	Scranton, PA	12 - 2 pm
May 11	Frackville, PA	5 - 6 pm
May 12,13	Baltimore, MD	1 - 3 pm
May 12	Brooklyn, NY	1 - 4 pm
May 13	Bridgeport, CT	8 - 9 pm
May 17	Brockton, MA	3:30 - 5:00 pm
May 18	Lowell, MA	12 - 1 pm
May 18	Lawrence, MA	2 - 3 pm
May 18	Nashua, NH	4 - 5 pm
May 19	Worcester, MA	12 - 3 pm
May 20	Hartford, CT	9:30 - 11 am
May 20	Waterbury, CT	11:30 am - 1 pm
May 21	Kennebunkport, ME	12 - 1 pm
May 22	Norwood, MA	6 - 7 pm
May 23	Putnam, CT	1 - 2 pm
May 23	Providence, RI	4 - 5:30 pm

CONTAINER LEAVES ON MAY 25

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus

siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,

o oro paštu - per 14-a darbo dienų

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
MAY PICK-UP SCHEDULE

May 8	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
May 10	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
May 11	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
May 12	Brooklyn, NY	12-1 pm
May 14	Putnam, CT	1-2 pm
May 24	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
May 25	Philadelphia, PA	11-12 noon
May 26	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Riverhead, NY	3-4 pm
May 29	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5pm
May 31	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$499r.t.

One way to Vilnius \$325

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Talka Lietuvos švietimui

Julius Veblaitis

Jau 11-tą kartą po Nepriklausomybės atgavimo, American Professional Partnership for Lithuanian Education (A.P.P.L.E.) savanoriai vėl planavo ateinančios vasaros kursus Lietuvos mokytojams. Kovo 23-25 dienomis įvairiose universitetuose ir gimnazijose dirbantys dvidešimt du dėstytojai atvyko į Chicago priemiestį Lemontą. Erdviuose Ateitininkų namuose buvo nustatytas dėstomų disciplinų planas, kuris vyks šią vasarą Vilniuje ir kituose miestuose antroje liepos mėnesio pusėje.

Suvažiavimą atidarė nuoširdi A.P.P.L.E. bendrijos darbuotoja Ritonė Rudaitienė. Šeštadienis buvo įtempto darbo diena. Naujoji A.P.P.L.E. vadovė Gita Kupčinskienė buvo specialiai nuvykusi į Vilnių pasitarti su Švietimo ir mokslo ministerijos pareigūnais ir papasakojo, kokie yra jų poreikiai ir pageidavimai. Į ministerijos pateiktus poreikius yra visuomet dėmesingai atsižvelgiama. Jei per pastaruosius kelerius metus įvairių specialybių dėstytojų iš Amerikos vykdavo tarp 70-80, tai Švietimo ministerija šiemet tą skaičių sumažino iki 47. Taip daroma dėl šlubuojančios krašto ekonomikos. Nors už kelionę mes apsimokame patys (paprastai \$1,000 ar daugiau), tačiau maitinimą ir nakvynę mums suteikia Švietimo ir mokslo ministerija, arba to miesto savivaldybė, kuriame vyksta kursai. Būna ir taip, kad kai kurie miestai sakosi esą nepajėgūs mūsų pamaitinti ir apnakvindinti, tokiu atveju A.P.P.L.E. dengia išlaidas iš savo iždo. Taip atsitiko, kai dirbom Trakuose ir Anykščiuose.

Švietimo ir mokslo ministerija teiravosi, ar A.P.P.L.E. bendrija galėtų parūpinti žmogaus smegenų veiklos, nervinių centrų bei įvairių impulsų specialią, žodžiu, gerą smegenų veiklos tyrinėtoją. Toks žmogus čia buvo surastas, tačiau kai už vienos dienos paskaitas buvo paprašyta \$2,000 honoraro, tai jo buvo atsisakyta, nes A.P.P.L.E. išdo kišenė tam yra per maža ir nepajėgi. Buvo gautas kitas paskaitininkas. Nuo pat pradžių A.P.P.L.E. bendrija, norėdama padėti Lietuvoje vykdyti švietimo reformą, turėjo siekti, kurio tikslas yra ugdyti žmogų taip, kad būtų puoselėjama jo fizinė, psichinė ir dvasinė raida, kad būtų duodama proga atsiskleisti individualybei ir norui tobulėti ir pagaliau pasirengti darbinei ir profesinei veiklai.

Giruliuose yra "Vilties" stovykla, ten bus dirbama su fizinėmis ir protinėmis ligomis sergančiais vaikais, dalyvaujant ir jų tėvams, taip pat jų mokytojams ir A.P.P.L.E. dėstytojams. Vilniuje paskaitos vyks smegenų tyrimo tematika, taip pat bus dėstoma psichologija pradinii klasių mokytojams, mokyklų psichologams ir socialiniams darbuotojams. Bus dėstoma dar anglų kalba, gimtoji kalba, pasirinktoji užsienio kalba, vadyba, specialioji pedagogika, muzika, religija ir etika. Be to, bus paskaitos iki mokyklinių ir pradinukų vaikų mokytojams ir kompiuterinio raštingumo kursai. Kaune Vytauto Didžiojo universiteto prof. dr. Algirdas Grigonis yra didelis A.P.P.L.E. darbų bičiulis. Jis su Temple universiteto profesoriumi dr. Karl Janowitz ves specialiosios pedagogikos ir psichologijos paskaitas. Vienos savaitės kursai yra numatyti taip pat Šalčininkuose ir Telšiuose. Dar nėra galutinai paaiškėję,

kokia tematika vyks žemės ūkio paskaitos.

Visą šeštadienį, kaip jau minėta, A.P.P.L.E. kursų programa buvo gyvildinama, planuojama ir derinama su Lietuvos švietimo poreikiais. Suvažiavime pranešimus padarė, arba savo nuomones išsakė: Gita Kupčinskienė, Emilija ir Romas Sakadolskiai, Shirley Sabo, Walter ir Jane Serbentai, dr. Philip Taylor, Amanda Muliolienė, Ritonė Rudaitienė, Irena Gedrienė, dr. Barbara Henriques, Juozas Karmūza, dr. Wendell Mayo, Irena Ross, dr. Donald Meaders, Julius Veblaitis, dr. Stephen Williams ir dvi vienuolės: Loretta Hoag ir Jeanette Lucinio, S.P.

Po vakarienės, nors ir gero-

Vadovė Gita Kupčinskienė Lemonte pristato A.P.P.L.E. dešimtmečio veiklos vaizdajuostę. Šalia jos buvusi generalinė direktorė Emilija Sakadolskienė ir būsimas vadovas dr. Philip Taylor

Būsimą A.P.P.L.E. kursų Lietuvoje planuotojai susirinkę Lemonte (iš k. į deš.): A.P.P.L.E. bendrijos naujoji vadovė Gita Kupčinskienė, Irena Gedrienė, Ritonė Rudaitienė, Amanda Muliolienė (ji už nuopelnus Lietuvai apdovanota D.L.K. Gedimino pirmojo laipsnio ordinu), dr. Donald Meaders ir kiti suvažiavimo dalyviai

kai nuovargio apimti, buvom Ritonės pakviesti į Rudaičių namus "atsipalaiduoti nuo darbo įtampas". Kai nuvažiavome jau buvo visai sutemę. Tik duris pravėrus visi nustebo išvydę taip patogiai, ištaigingai ir erdviai įrengtus namus. Visų akys bematant nukrypo į ant sienų kabančius paveikslus, įdomiai iš jūros kriauklių sulipdytus vaizdus, išdėstytas skulptūras ir t.t. Buvo akivaizdu, kad tvarkai, darnai ir menui šiuose namuose yra teikiamas ypatingas dėmesys.

Sekmadienio rytą, papusryčiavę, tuoj nuvykome į Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčią, devintos valandos mišioms. Pamaldose buvo pilna maldininkų: visi suolai ir pakraščiai sklidinai užimti. Pamatyti tiek žmonių lietuviškose pamaldose čia Amerikoje buvo retenybė.

Pasimeldę vėl grįžome į savo posėdžius. Čia buvo diskutuojami lėšų telkimo, A.P.P.L.E. aplinkraščio "Report to the Corps" leidybos reikalai ir kita. Visą teko skubinti ir trumpinti, nes po pietų vykome į Lemontą, Pasaulio lietuvių kultūros židinį. Apžiūrėjome savaitgalio lietuvišką mokyklą, su kuria mus supažindino ir trumpai apie ją papasakojo vedėja Eglė Novak. Klasėse matėme visur užsiėmusius mokytojus, kurios ruošėsi pamokoms su įvairių skyrių mokiniais. Tai buvo labai įdomu, nes ir man tenka jau daugiau nei 30 metų dirbti New Jersey panašioj, tik vokiečių kalbos, šeštadieninėj mokyklą.

Papietavę vėl vykome į Pasaulio Lietuvių Centrą. Čia Ritonė Rudaitienė ir Gita Kupčinskienė trumpai pristatė

A.P.P.L.E. dešimtmečio veiklos Lietuvoje vaizdajuostę. Šiemet Lietuvių Fondas yra numatęs skirti vienkartinę 25,000 dolerių sumos stipendiją "kuriai nors švietimo organizacijai, pasitarnavusiai lietuvių išlaikymui užsienyje, Lietuvoje ar tobulinant valstybinę lietuvių kalbą ir švietimą Lietuvoje". A.P.P.L.E. bendrija yra padavusi pareiškimą šiai dr. Razmos vardo premijai gauti, nes tikisi to užsitarnavusi.

Buvo labai malonu matyti, kad vaizdajuostės akimirks stebėjo Lietuvių Fondo pradininkas dr. Antanas Razma su žmona, Regina Kučienė, Bronius Nainys su žmona ir kiti vietos lietuviai. Vaizdajuostę paruošė buvęs chigagietis, "Amerikos balso" pareigūnas Romas Sakadolskis. A.P.P.L.E. veiklos vaizdams pasibaigus, sekė klausimai ir atsakymai.

Šį suvažiavimą organizavo ir mus visus nuoširdžiai globojo Ritonė Rudaitienė, didelio takto ir kantrybės žmogus. Ji siuntė kvietimus, registravo dalyvius, surado tinkamas patalpas,

gavo virėjas, gaminančias lietuviško skonio patiekalus. Pagal išgales ji mus ir pavežiojo iš vietos į vietą. Ir visa tai ji atliko "vieną vieną"... Ritonė esame už tai labai dėkingi. Kaip matome, A.P.P.L.E. darbai vis tęsiasi, nes jie Lietuvai dar reikalingi. Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorius dr. Algirdas Grigonis apie A.P.P.L.E. taip išsireiškė: "Jūs esate puikūs, taiklūs ir išradingi šaukliai. Savo tvirtose rankose jūs laikote įtempę lankus. Jau 10 metų Lietuvos padangėje jūs skraidinate strėles, tarsi gyvus paukščius. Jos skrieja aukštai ir toli, nušviesdamos kelią specialiesiems pedagogams. Belieka mums padėkoti vadovams, lektoriams, dėstytojams – visiems rėmėjams ir JAV – už tas skriejančias strėles, kurias mūsų padangėje savo didžiulės patirties lanku skraidina jūsų protai ir rankos".

Toms strėlėms skraidinti yra reikalingos aukos. Jos su dėkingumu yra priimanos ir laukiamos, siunčiant šiuo adresu:

A.P.P.L.E., Box Office 617, Durham, CT 06422.

Krepšinio turnyras JAV rytuose

Kadaise, prieš daug metų (maždaug prieš 25) vykdavo didelis, entuziastiškas krepšinio turnyras rytiniame JAV pakrašty. Norėdami vėl atkurti tą sportinę dvasią, ŠALFASS Rytinio rajono valdyba kartu JAV LB Krašto valdyba nusprendė pabandyti atgaivinti šį turnyrą. Į šiuos darbus jie pakvietė New Yorko LAK, kuris sutiko apsiimti visus organizacinius darbus.

Mums yra labai malonu pra-

nešti, kad mūsų pastangos išsipildys. Po daugelio metų vėl turėsime Rytinio pakraščio krepšinio turnyrą, kuris įvyks gegužės 19-20 dienomis, Shirley, Long Island, New York.

Į turnyrą suvažiuos komandos iš Bostono, Connecticuto, New Yorko, New Jersey, Philadelphia ir Washingtono, D.C. Turėsime įvairaus amžiaus komandų: jaunių D ir E, mergaičių C, moterų A, taip pat turėsime berniukų jaunių A

St. Petersburg, FL

Lietuvos solistų koncertas

Lietuvių klubo kultūrinis būrelis bendradarbiaudamas su JAV LB Kultūros Taryba kovo 14 d. klubo salėje surengė iš Lietuvos atvykusių solistų dainininkų - Gintarės Skėrytės, Vytauto Juozapaičio ir pianistės Melitos Diamandidi-Kuprienės koncertą, sutraukusį netoli 200 muzikos mėgėjų. Buvo taip pat svečių ir iš rytinio Floridos pakraščio. Tikimės, kad muzikinį koncerto aprašymą skaitysime mūsų platesnėje periodinėje spaudoje, tačiau St. Petersburg dalyvausi publika solistus įvertino labai aukštai ir jų koncertas buvo išklausytas su malonu ir dėmesiu. Už tokio aukšto lygio koncerto suruošimą visi buvo dėkingi JAV LB Kultūros tarybai ir mūsų klubo Kultūros būreliui.

Po koncerto norintieji pabendrauti su menininkais galėjo dalyvauti vakarieneje restorane. Vakariene sutraukė 36 asmenis, kurie įdomiai praleido vakarą pasidalindami mintimis su menininkais.

Kultūros būrelis yra dėkingas Jadvygai Giedraitienei, Romai ir Viktorui Masčiams bei dr. Dariui ir Irenai Slavinskams už nuoširdžią mūsų svečių solistų globą.

Šv. Kazimiero diena St. Petersburg

Lietuvos Vyčių 147-ta kuopa St. Petersburg kovo 4 d. paminėjo savo patroną - Šv. Kazimierą. Minėjimas pradėtas šv. mišiomis Šv. Vardo bažnyčioje, koncelebruojant kunigams dr. Matui Čyviui ir kun. Antanui Grabnickui, giedant vyrų choro "Aidas" religinei sekcijai, vadovaujant Leonui Sodeikai. Pamokslą pasakė kun. A. Grabnickas. Vėliau popietės metu su-

sirinkusiems į Lietuvį klubą dalyviams kuopos pirmininkas Jonas Jonaitis pakvietė A. Grabnicką supažindinti su šv. Kazimieru ir jo gyvenimu. Savo kalboje kun. Antanas įdomiai nupasakojo šv. Kazimiero gyvenimą, įpindamas kai kurių iki šiol nežinomų faktų. Po paskaitos Angelė Leščinskienė jautriai padeklamavo jos pačios sukurta eilėraščių apie šv. Kazimierą.

Lietuvos Vyčių 147-tos kuopos veikloje

Lietuvos Vyčių 147-tos kuopos susirinkimą vasario 13 d. atidarė pirmininkas Jonas Jonaitis ir pakvietė kuopos kapelioną kun. Matą Čyvą sukalbėti invokaciją ir maldą už mirusį kuopos narį Bronių Baką.

Perskaičius protokolą, metinius pranešimus padarė kasininkė M. Gelažienė, finansų sekretorė D. Jonaitienė, revizijos komisijos vardu - Elena Jurkynienė, ritualų reikalais - dr. A. Valienė ir Alf. Sukis. Savo pranešime kuopos pirmininkas pranešė apie ateities veiklos planus. Numatyta rudenį surengti Summitt ansamblio koncertą Palladium teatre; kovo 4 d. per Šv. Kazimierą šv. mišių metu bažnyčioje giedoti pakviestas lietuvių Klubo vyrų choras "Aidas". Taip pat paminėjo, kad yra pakviestas dalyvauti visų lietu-

viškų organizacijų vadovų susipažinimo su Lietuvos Respublikos generaliniu konsulu Rimanu Morkvėnu iš New Yorko priėmimo garbės konsulo Algimanto Karnavičiaus rezidencijoje.

Susirinkimas vyko Vasario 16-tos nuotakoje. Viešnia iš Lietuvos Laima Užkurienė padainavo Kęstučio Genio dainą "Dainuojančiai Lietuvai" ir padeklamavo Juozo Gražulio eiles "Dievo mano, Dieve". V. Leščinskienė padeklamavo Juozo Minelgos "Vasario 16-toji" ir A. Saulaičio "Dievo skolos". Susirinkimas baigtas malda ir visiems sudainuojant "Lietuva brangi". Pirmininkas, pareiškęs padėką už suneštus skanumynus, ypatingai B. Urbonienei už migdolinių tortų, pakvietė visus pabendrauti prie kavos.

A.L.R.K. moterų s-gos susirinkimas

A.L.R.K. moterų s-gos 76-tos kuopos susirinkimas vasario 23 d. buvo gausus nariais ir svečiais. Po pirmininkės Aldonos Baukienės įžanginio žodžio, ligonių prisiminimo, protokolo skaitymo ir iždo pranešimo dalyviai atidžiai išklausė br. kun. Antano Grabnicko paskaitą apie maldą, jos rūšis, naudą ir reikalingumą. Viešnia Irena Punksienė papasakojo apie Kata-

likų Moterų veiklą Kanadoje. Kuopos valdybos narių E. Treimanienės atsisakius pareigų, valdybon įėjo Julia Navakienė.

Susirinkimo pabaigoje buvo dainuojamos dainos, grojo muzika (svečiai A. Kusinskis ir A. Varkalienė), buvo loterija ir kava su skanumynais, suartinę visus nuoširdžiam pabendravimui.

"Kur malda - ten palaima."

Lietuvos Dukterų madų paroda

Kovo 23 d. Lietuvos Dukterų dr-jos St. Petersburgo skyrius surengė moteriškų madų parodą, sutraukusią arti 200 susidomėjusių dalyvių - vyrų ir moterų. Gražią aprangą rodė vienuolika įvairaus amžiaus mergaičių ir moterų, o drabužius apibūdino ir programai vadovavo Alvida Kerbelienė. Pasibai-

gus modeliavimui, buvo pateikta karšta vakariene ir po jos visi mėgino laimėti loterijoje. Prieš išsiskirstant skyriaus pirmininkė Aldona Andriulienė padėkojo atnešusiems fantus loterijai ir visiems atsilankiusiems pasakydama, kad vakaro pilnas bus panaudotas vargstančiųjų šalpai.

"Lietuvių žinios" (nr. 298)

bei vyrų A ir B komandas.

Pirmą sykį vienoje vietovėje, po vieno padange, suvažiuoja apie 15 krepšinininkų iš Lietuvos, kurie šiuo metu studijuoja Amerikos universitetuose. Turėsime progos pamatyti žaidžiant Lietuvos ateities krepšinio žvaigždes.

Sportininkai, kurie norėtų dalyvauti šiame turnyre, prašom skambinti Pranui Gvil-džiui, tel. (718) 356-7871, arba Rimui Gedeikai, tel. (609) 586-2968.

Turnyras įvyks William

Floyd H.S., Shirley miestelyje, kuris yra apie 15 mylių nuo Atlanto pakrantės. Rengėjai maloniai kviečia visus atvažiuoti į šio šimtmečio pirmąjį Rytinio pakraščio krepšinio turnyrą. Dienos metu galėsime pamatyti tikrai karštas rungtynes tarp miestų, pamatyti Lietuvos krepšinio ateitį, o vakare susipažinti su sportininkais ir dalyvauti linksmavakary.

Daugiau apie šį turnyrą bus sekančiame "Darbininko" numeryje.

Rimas Gedeika

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Tėv. Benediktas Jurčys, OFM, pranciškonų provincijolas, balandžio mėn. pabaigoje aplankė pranciškonų vienuolynus Kennebunkport, ME, Kanadoje ir Brooklyne, ir aptarė tolimesnę pranciškonų veiklos eigą.

Romualdas Budrys, Vilniaus Nacionalinio muziejaus direktorius, balandžio 15 - 30 d. lankėsi JAV. Jis, lydimas pranciškonų provincijolo Tėv. Benedikto Jurčio, OFM, apžiūrėjo pranciškonų vienuolynuose Kennebunkport, ME, ir Brooklyne NY, surinktas meno vertybes - paveikslus, skulptūras ir kt. Apžiūrėjo ir New Yorko muziejus ir kitas įžymybes.

Kultūros Židinyje gegužės 12, šeštadienį, įvyks Metinis Tautos Fondo narių susirinkimas.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 v. v. iki 4:45 v. v. anglų arba lietuvių kalbomis.

Lietuviškos mišios aukojamos kasdien 7:30 val. ryto, o **sekmadieniais** - 11:30 val. ryto.

Lukas Petras Lora, Tomo ir Viivi Lorų sūnus, buvo pakrikštytas balandžio 21 d. 12 val. p.p.

Klebonas kun. James T. Rooney ir vikaras kun. Vytautas Volertas balandžio 24 d. dalyvavo Immaculate Conception centre, Douglaston, NY, vykusioje kunigų konferencijoje. Pagrindinis kalbėtojas prel. Joseph Champlin, Syracuse vyskupijos katedros rektorius, pabrėžė pamokslų svarbą. Vyskupas Th. Dailys pasveikino visus kunigus ir pravedė vidudienio maldas.

Apreiškimo parapijos žinios

Kun. Petras Smilgys, kuris patarnavo Apreiškimo parapijai pereiną vasarą, šią vasarą vėl atvyksta pas mus.

Vyr. skaučių židinys "Vilija" rengia Pavasario šventę š. m. gegužės 6 d., 11 val. ryto tuojau po lietuviškų mišių. Maiorinio mokyklos mokiniai atliks trumpą programėlę, pritaikytą Motinos diena. Pietūs ir kavinė. Vaikams žaidimai.

Pavasariniai pietūs Aušros Vartų parapijoje (32 Dominick St., New York, NY) įvyks š. m. gegužės 20 d. tuojau po 11:15 val. sumos parapijos salėje. Auka suaugusiems 25 dol., vaikams 15 dol. Klebonas kun. E. Savickis kviečia visus parapijiečius ir svečius dalyvauti. Pietus paruoš Market Basket iš New Jersey. Prašome vietos iš anksto užsisakyti iki gegužės 10 dol. skambinant tel. (212) 255-2648.

Motinos dienos novenos mišios Pranciškonų koplyčioje Brooklyn, NY, bus aukojamos kasdien, pradedant gegužės 13 d. už gyvas ir mirusias motinas, kurių vardai bus atsiųsti vienuolynui.

Tautos Fondo Metinis narių susirinkimas įvyks 2001 m. gegužės 12 d. **Kultūros Židinyje**, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 9 val. ryto Tėvų Pranciškonų koplyčioje bus aukojamos mišios už Tautos Fondo narius ir rėmėjus. Susirinkimo pradžia 10 val. ryto.

Šia proga LR Generalinis konsulas dr. Rimantas Morkvenas įteiks Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus dekretu paskirtus Gedimino Ordinus Tautos Fondo garbės pirmininkui Juozui Giedraičiui ir žymiai lietuvių visuomenės veikėjai Tautos Fondo narei dr. Rožei Šomkaitei.

Metinis susirinkimas išklausys TF tarybos pirmininko Jurgio Valaičio, TF valdybos pirmininko Algio Vedecko ir Revizijos komisijos pranešimus. Bus svarstoma Tautos Fondo veikla, TF įstatų pakeitimai ir renkami TF tarybos nariai bei Revizijos komisija. Jei esate Tautos Fondo narys ir dar negavote pakvietimo, prašome kreiptis į Tautos Fondo raštinę, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Tel/fax (718) 277-0682; el. paštas: Tautfd@aol.com

Tautos Fondo vadovybė maloniai kviečia visus Tautos Fondo narius ir svečius susirinkime dalyvauti.

JAV LB Brooklyn-Queens apylinkės metinis narių susirinkimas įvyks Apreiškimo parapijos apatinėje salėje sekmadienį, gegužės 20 d. 12 val. vidudienį. Lietuviai vaikučiai tą dieną eina pirmos Komunijos, tad tuojau po 10 val. lietuviškų mišių vyks bendros vaišės, ir tik po jų - metinis susirinkimas. Pirmininkė Ramutė Česnavičienė padarys apžvalgą apie praėjusių metų apylinkės veiklą, seks finansinis pranešimas, visus dominantis NATO pranešimas ir renkami trys valdybos nariai. Bus proga visiems nariams susimokėti solidarumo mokesti.

LIETUVIŲ FESTIVALIS ELIZABETH, NJ

Š. m. birželio 3 d., sekmadienį, Šv. Petro ir Povilo parapija Elizabeth, NJ, ruošia tradicinį kasmetinį **Lietuvių festivalį**. Bus skanių valgių; vyks šokiai, dainos ir žaidimai. Meninėje programoje dalyvaus Angelė Kiaušaitė, Stasys Telšinskas, Lina Ringailaitė, NJ vaikų grupės ir kiti. Kviečiame visus - mažus ir didelius - iš anksto pasižymėti šią datą ir ruoštis šiame festivalyje dalyvauti. Informacijai: (908) 352-2271 (klebonija).

Idomus koncertas Seserų vienuolyne Putnam, CT

"Darbininko" kovo 30 d. numeryje (Nr. 13) buvo skelbtas straipsnis apie Putname balandžio 8 d. įvyksiantį koncertą "Neringos" stovyklai paremti. Teko tame koncerte apsilankyti. Čia skambėjo viduramžių muzika, sukurta maždaug prieš 1000 metų. Bet šiuo kartu idomiausia, kad kūrėjo asmenybė - ir poetė, ir muzikė, ir dailininkė, ir net mokslininkė, na, žinoma, ir vienuolė...

Pasikeitę amžiai buvo visa tai paslėpę praeityje. Dabar viduramžių palikimas surastas. Jis pasidarė idomus moderniam žmogui. Šio atrastojo palikimo autorė yra vienuolė **Hildegard von Bingen** (1098-1179), vokiečių, gimusi gaušioje šeimoje netoli Koelno miesto, 8 metų amžiaus atiduota į benediktinių vienuolyną, kur išaugo ir išsimokslino. Ji buvo poetė, muzikė, dailininkė, mokslininkė. Turėjo savotiškas vizijas, kurias surašė, o bažnytinė hierarchija ją pripažino kaip pranašę.

Šią paslaptinę praeities asmenybę atrado plataus masto menininkė **Laima Rastenytė-Lapinskienė**. Dalyvaudama moterų rašytojų suvažiavime Washingtone, DC, ji apsilankė vokiečių ambasadoje, kur ir išgirdo šios vienuolės muziką, padariusią jai gilių įspūdį. Pasirūš su šia muzika supažindinti ir lietuvius. Kartu su savo vyrų kompozitorium **Dariu Lapinsku** iš viduramžių vienuolės muzikos atsirinko tai, kas jiems patiko, ir suorganizavo šį koncertą, pristatydami Hildegard von Bingen sukurta poeziją, muziką, dainas, grafikos darbus.

- o -

Viduramžiais klestėjo religinis menas. Visa, kas formavosi, buvo religijos įtakoje. Kaip ir daugelio kitų, vienuolės Hildegardos visa kūryba yra religinė. Tačiau Hildegard iš savo meną įnešė daug savi-

Koncerto programą išpildė menininkai: Laima Rastenytė-Lapinskienė ir kompozitorius Darius Lapinskas.

Nuotrauka Gintaro Čepo

tumo, laisvumo, pasigirdo kiek kitoks Dievo supratimas, ypatin-gai išpuoselėta meilė Kristui. Ji rašė eilėraščius, jiems kūrė muziką, juos puošė pieštais ornamentais. Jos kūryboje taip ir matai kilnų viduramžių žmogų, jo pasaulį, jo meną - lyg vientisą giesmę Dievui.

Laima Rastenytė ir Darius Lapinskas yra šių dienų menininkai. Susitikę su šios kūryba, jie pagerbė autorę - nieko nekeisdami.

"Neringai" paremti koncerto organizacinis komitetas. Iš k. stovi: R. Jagminienė, "Neringos" tarybos pirmininkė; Ses. Eugenija Lukošaitė - tarybos narė; Gita Kupčinskienė - Amerikos rytinio pakraščio seselių rėmėjų valdybos pirmininkė; Dana Grajauskaitė - "Neringos" stovyklos vyriausia vadovė ir tarybos narė; sėdi iš k. Aldona Prapuolėnytė - koncerto organizacinio k-teto pirmininkė ir Ses. Paulė Savickaitė - Nek. Pr. Seserų provincijolė Amerikai.

Nuotr. Gintaro Čepo

- o -

Koncertui surengti buvo sudarytas didokas organizacinis komitetas, kuriam pirmininkavo Aldona Prapuolėnytė. Surengtos vaišės publikai ir svečiams. Visiems palinkėta gražių Velykų švenčių.

Paulius Jurkus

B. Kruopis, So. Boston, MA, šiemet padidino savo nuolatinę paramą, apmokėdamas prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Nuoširdžiai dėkojame už paramą, kuri laikraščiu yra labai reikalinga.**

Florence ir Ray Kazlas, Holis Hills, NY, šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą mūsų spaudai.**

Prelatas Algirdas Olšauskas, Los Angeles, CA, ilgametis "Darbininko" bičiulis ir rėmėjas, apmokėjo prenumeratą net už du metus, atsiųsdamas 200 dol. čekį. **Gėrb. prelatui nuoširdžiai dėkojame už stiprią paramą mūsų spaudai ir už mūsų pastangų įvertinimą.**

Eugenija Cesna, Putnam, CT, šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Nuoširdžiai dėkojame už paramą, kuri laikraščiu yra labai reikalinga.**

Florence ir Ray Kazlas, Holis Hills, NY, šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą mūsų spaudai.**

Prelatas Algirdas Olšauskas, Los Angeles, CA, ilgametis "Darbininko" bičiulis ir rėmėjas, apmokėjo prenumeratą net už du metus, atsiųsdamas 200 dol. čekį. **Gėrb. prelatui nuoširdžiai dėkojame už stiprią paramą mūsų spaudai ir už mūsų pastangų įvertinimą.**

SKELBIMAI

27 centai skambinant i Lietuvą, 5,5 cent. JAV. 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais i TRANSPPOINT atstova su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPPOINT - patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 i val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Ieškoma atsakinga moteris namų ir aplinkos priežiūrai geromis sąlygomis. Reikalingas darbo leidimas. Skambinti (860) 928-5294. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojų:

Jūratė Valiukėnienė, New York City, NY, aukoja **25 dol.**

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Ieško darbo: legali gydytojos šeima norėtų prižiūrėti pagyvenusius žmones, namą ir sodybą (kalbame lietuviškai ir angliškai, turime vairavimo teises, referencas). Tel. 718-274-0720 (po 7 val. vak.). FAX 702-973-7310. (sk.).

Reikalinga moteris padėti prižiūrėti vaikus ir namą. Ieškau sąžiningos, tvarkingos auklės nuo 30 iki 50 metų amžiaus, kuri myli vaikus, nerūko, ir norėtų dirbti pas mus Cape Cod rajone bent metus laiko. Skambinti 1-508-420-9082. (sk.).

Atlantic Express Corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, gegužės 12 d.** nuo **12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **1-888-205-8851.**

"VILTIES" siuntinių agentūra vėl priims siuntinius i Lietuvą **šeštadienį, gegužės 12**, nuo 1 iki 4 val. popiet. Mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260.** Susitarus paims siuntinius iš namų.

Naujai atvykusiems lietuviams surandame darbus, padedam susitvarkyti dokumentus (vairuotojo pažymėjimą, asmens identifikacijos kortelę ir t.t.). Padedame pigiau nusipirkti automobilius. Kreiptis tel. (917) 568-8496 (diena); (908) 245-6718 (vak.). (sk.).

Nebrangiai duodu anglų kalbos pamokas naujiems imigrantams. Skambinti po 6 v. v. (718) 386-5450. (sk.).

Neringa Inc. su Nek.Pr.Marijos Seserimis organizuoja ir praveda stovyklas "Neringos" stovyklavietėje Vermonte

"NERINGOS" STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA

liepos 1-7 d.d. - vaikams 6-10 metų
liepos 8-22 d.d. - vaikams 10-16 metų
liepos 22-28 d.d. - vaikams 13-16 metų
liepos 29-rugp. 4 d.d. - šeimoms su mažais vaikais

ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

rugp. 5-18 d.d. - vaikams 7-16 metų
rugp. 18-21 d.d. - šeimoms su mažais vaikais

INFORMACIJA: 416-537-7363, neringai@yahoo.com

Elona Vaisnys, North Haven, CT, šiemet ir vėl, kaip jau daugelį metų, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Nuoširdžiai dėkojame už ištvėrę stiprinant mūsų spaudą.**

B. ir G. Aleksandravičiai, Bloomfield, CT, šiemet apmokėjo prenumeratą su 145 dol. čekiu, tad paramai liko net visas 100 dol. **Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą "Darbininkui".**